71

Kirkwood & Son

J. Stewart Hepburn,

of Colquhalzie.

MACKINTOSH LIBRARY
REFERENCE
THE GLASGOW SCHOOL OF ART LIBRARY

Book Number	46650
Subject Number	19(38)
Author/ Heading	EPICTETUS

GLASGOW SCHOOL OF ART LIBRARY
032 974

EPICTETI

MANUALE.

THE • GLASGOW •
SCHOOL OF ART
LIBRARY

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ,

ΚΗΒΗΤΟΣ ΠΙΝΑΞ,

ΠΡΟΔΙΚΟΥ ΗΡΑΚΛΗΣ,

ΚΑΙ

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΥΜΝΟΣ.

EPICTETI ENCHIRIDION,

CEBETIS TABULA,

PRODICI HERCULES,

ET

CLEANTHIS HYMNUS.

Omnia Græce & Latine.

GLASGUAE:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
Excudebat ROBERTUS FOULIS, Academiae
Typographus. MDCCXLIV.

Digitized by the Internet Archive
in 2015

https://archive.org/details/epictetienchirid00epic_0

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

EPICTETI
MANUALE.
Graece & Latine.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

ΤΩΝ ὄντων τὰ μὲν ἔστιν ἐφ' ἡμῖν· τὰ δὲ, οὐκ ἐφ' ἡμῖν. ἐφ' ἡμῖν μὲν, ὑπόληψις, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἔκκλισις, καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα ἔργα· οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξαι, ἀρχαὶ, καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅσα οὐχ ἡμέτερα ἔργα.

α'. Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν, ἐστὶ φύσει ἐλεύθερα, ἀκώλυτα, ἀπαρεμπόδιστα· τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀσθενῆ, δοῦλα, κωλυτὰ, ἀλλότρια.

β'. Μέμνησο οὖν, ὅτι, ἐὰν τὰ φύσει δοῦλα, ἐλεύθερα οἰηθῇς, καὶ τὰ ἀλλότρια, ἴδια, ἐμποδισθήσῃ, πενθήσεις, ταραχθήσῃ, μέμψῃ καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· ἐὰν δὲ τὸ σὸν, μόνον οἰηθῇς σὸν εἶναι· τὸ

δὲ

EPICTETI

MANUALE.

CAPUT I.

RERUM aliae in noſtra poteſtate ſunt; aliae in noſtra poteſtate non ſunt. In noſtra ſunt poteſtate; opinio, impetus, adpetitio, declinatio, atque uno verbo, quaecunque noſtra ſunt opera: in noſtra poteſtate non ſunt; corpus, poſſeſſio, gloria, magiſtratus, atque uno verbo, quaecunque noſtra opera non exiſtunt.

I. Et quidem quae in noſtra ſunt poteſtate; naturâ ſunt libera, quae prohiberi et impediri nequeant: at quae in noſtra non ſunt poteſtate; imbecilla, ſerva, quae impediri poſſint, aliena.

II. Memento igitur, ſi, quae natura ſerva ſunt, libera putâris; et aliena, propria; fore ut impediaris, lugeas, turberis, Deos atque homines incuſes: ſin id quod tuum eſt, ſolùm tuum eſſe putaris;

 et

et quod alienum, uti revera eſt, alienum; nemo te coget unquam, nemo te impediet, non incuſabis quenquam, nec culpabis, invitus nihil ages, nemo te laedet, inimicum non habebis; neque enim quidquam quod laedat patieris.

III. Tanta igitur expetens, memento non oportere modice commotum ea attingere; ſed alia omnino mittere; alia in praeſens differre, ac praecipue tuiipſius curam agere. Si autem et iſta expetas, et magiſtratum gerere, et dives eſſe; fortaſſe neque haec ipſa conſequere, quod priora quoque expetas. Illa certe nullo modo conſequeris, quibus ſolis felicitas ac libertas adquiritur.

IV. Statim igitur omni aſpero viſo occurrere ſtude, ac dicere; viſum es, ac nullo modo id quod eſſe videris. Deinde explora illud, atque examina, iis, quas habes, regulis: Prima autem hac vel maxime, utrum circa ea verſetur, quae in noſtra poteſtate ſunt, aut quae in

δὲ ἀλλότριον ὥς περ ἐστὶν ἀλλότριον· οὐδείς σε ἀναγκάσει οὐδέποτε, οὐδείς σε κωλύσει, οὐ μέμψῃ οὐδένα, οὐκ ἐγκαλέσεις τινὶ, ἄκων πράξεις οὐδὲ ἕν, οὐδείς σε βλάψει, ἐχθρὸν οὐχ ἕξεις· οὐδὲ γὰρ βλαβερόν τι πείσῃ.

γ'. Τηλικούτων οὖν ἐφιέμενος, μέμνησο ὅτι οὐ δεῖ οὐδὲ μετρίως κεκινημένον ἅπτεσθαι αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀφιέναι παντελῶς· τὰ δ' ὑπερτίθεσθαι πρὸς τὸ παρὸν, καὶ προηγουμένως σεαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι. ἐὰν δὲ καὶ ταῦτ' ἐθέλης, καὶ ἄρχειν, καὶ πλουτεῖν· τυχὸν μὲν οὐδ' αὐτῶν τούτων τεύξῃ, διὰ τὸ καὶ τῶν προτέρων ἐφίεσθαι. πάντως γε μὴν ἐκείνων ἀποτεύξῃ, δι' ὧν μόνων εὐδαιμονία καὶ ἐλευθερία περιγίνεται.

δ'. Εὐθὺς οὖν πάσῃ φαντασίᾳ τραχείᾳ μελέτα ἐπιλέγειν, ὅτι φαντασία εἶ, καὶ οὐ πάντως τὸ φαινόμενον. ἔπειτα ἐξέταζε αὐτὴν, καὶ δοκίμαζε τοῖς κανόσι τούτοις, οἷς ἔχεις· πρώτῳ δὲ τούτῳ

καὶ μάλιστα, πότερον περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, ἢ περὶ τὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. κἂν περί τι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ᾖ, πρόχειρον ἔστω τὸ, διότι οὐδὲν πρὸς σέ.

ΚΕΦ. β'.

ΜΕμνησο ὅτι ὀρέξεως μὲν ἐπαγγελία, τὸ ἐπιτυχεῖν, οὗ ὀρέγῃ· ἐκκλίσεως δὲ ἐπαγγελία, τὸ μὴ περιπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίνεται· καὶ ὁ μὲν ἐν ὀρέξει ἀποτυγχάνων, ἀτυχής· ὁ δὲ ἐν ἐκκλίσει περιπίπτων, δυστυχής· ἂν μὲν οὖν μόνα ἐκκλίνῃς τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐπί σοι, οὐδενὶ ὧν ἐκκλίνεις περιπεσῇ. νόσον δ' ἂν ἐκκλίνῃς, ἢ θάνατον, ἢ πενίαν, δυστυχήσεις. ἆρον οὖν τὴν ἔκκλισιν ἀπὸ πάντων τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, καὶ μετάθες ἐπὶ τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐφ' ἡμῖν. τὴν ὄρεξιν δὲ παντελῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄνελε· ἄν τε γὰρ ὀρέγῃ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν τινος, ἀτυχεῖν ἀνάγκη· τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν, ὅσων ὀρέγεσθαι καλὸν ἄν, οὐδὲν οὐδέπω

in noſtra poteſtate non ſunt. Quod ſi circa aliquod eorum verſetur, quae in noſtra poteſtate non ſunt, promtum hoc eſto; Nihil ad te.

CAP. II.

MEMENTO adpetitionis promiſſionem eſſe, fore ut conſequaris quod adpetis; declinationis autem promiſſionem, fore ut in id non incidas, quod declinas: et quidem eum, qui adpetens non conſequitur, fortunam parum faventem habere; qui declinans incidit, fortunam habere iratam. Si ergo ſola declines, quae praeter naturam exiſtentia in tua ſunt poteſtate, in eorum nullum, quae declinas, incides. At vero morbum ſi declines, aut mortem, aut paupertatem, eris calamitoſus. Aufer igitur declinationem ab omnibus, quae in noſtra poteſtate non ſunt, eamque transfer ad ea, quae contra naturam exiſtentia in noſtra poteſtate ſunt. Adpetitionem vero penitus in praeſens tolle. Si enim adpetas quidquam eorum, quae in noſtra non ſunt poteſtate, infortunatum te eſſe neceſſe eſt: ex iis autem, quae in noſtra poteſtate ſunt, nihil, quod honeſte

honeſte adpetas, adhuc tibi adeſt. At ſolo eo utere, ut impetum aliquo feras, et alicunde revoces; leviter tamen, et cum exceptione, ac remiſſe.

CAP. III.

ILLARUM rerum, quae animum deliniunt, aut uſum praebent, aut diliguntur, ſingulis memento verbis ſubjicere, qualis ſit. Si ollam diligas, dic; Ollam diligo. Eâ enim fractâ non perturbaberis. Si puellum tuum oſculere, aut uxorem, ſubde; Hominem oſculor. Eo enim mortuo non perturbaberis.

CAP. IV.

OPUS aliquod aggreſſurus ipſe tibi in memoriam revoca, quale ſit iſtud opus. Si lotum abis, propone tibi quae in balneo fiunt; abluentes, incutientes, convitiantes, furantes; atque ita cautius

δέπω σοι πάρεστι. μόνῳ δὲ τῷ ὁρμᾷν, καὶ ἀφορμᾷν χρῶ· κούφως μέντοι, καὶ μεθ' ὑπεξαιρέσεως, καὶ ἀνειμένως.

ΚΕΦ. γ'.

Ἐφ' ἑκάστου τῶν ψυχαγωγούντων, ἢ χρείας παραχόντων, ἢ στεργομένων, μέμνησο ἐπιλέγειν, ὁποῖόν ἐστιν, ἀπὸ τῶν σμικροτάτων ἀρχόμενος. ἂν χύτραν στέργῃς, ὅτι χύτραν στέργεις· κατεαγείσης γὰρ αὐτῆς, οὐ ταραχθήσῃ. ἂν παιδίον σαυτοῦ καταφιλῇς, ἢ γυναῖκα, ὅτι ἄνθρωπον καταφιλεῖς· ἀποθανόντος γὰρ αὐτοῦ οὐ ταραχθήσῃ.

ΚΕΦ. δ'.

Ὅταν ἅψασθαί τινος ἔργου μέλλῃς, ὑπόμνησον σεαυτὸν, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἔργον. ἐὰν λουσόμενος ἀπίῃς, πρόβαλλε σεαυτῷ τὰ γινόμενα ἐν βαλανείῳ· τοὺς ἀπορραίνοντας, τοὺς ἐνσειομένους, τοὺς λοιδοροῦντας, τοὺς κλέπτοντας, καὶ οὕτως ἀσφα-

λέστερον ἅψῃ τοῦ ἔργου, ἐὰν ἐπιλέγῃς εὐθὺς, ὅτι λούσασθαι θέλω, καὶ τὴν ἐμαυτοῦ προαίρεσιν κατὰ φύσιν ἔχουσαν τηρῆσαι. καὶ ὡσαύτως ἐφ᾽ ἑκάστου ἔργου· οὐ διαμαρτήσεις. οὕτω γὰρ, ἄν τι πρὸς τὸ λούσασθαι γένηται ἐμποδὼν, πρόχειρον ἔσται, ὅτι οὐ τοῦτο ἤθελον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμαυτοῦ προαίρεσιν κατὰ φύσιν ἔχουσαν τηρῆσαι. οὐ τηρήσω δὲ, ἐὰν ἀγανακτῶ πρὸς τὰ γινόμενα.

ΚΕΦ. έ.

ΤΑράσσει τοὺς ἀνθρώπους, οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα. οἷον, ὁ θάνατος οὐδὲν δεινὸν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτει ἂν ἐφαίνετο· ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τοῦ θανάτου, ὅτι δεινὸν, ἐκεῖνο τὸ δεινόν ἐστιν. ὅταν οὖν ἐμποδιζώμεθα, ἢ ταρασσώμεθα, ἢ λυπώμεθα, μηδέποτε ἄλλον αἰτιώμεθα, ἀλλ᾽ ἑαυτοὺς, τουτέστι, τὰ ἑαυτῶν δόγματα.

ά. Ἀπαι-

us rem adgredieris: ſi haec verba ſtatim ſubdas; Lavare volo, propoſitumque meum, quod ſecundum naturam eſt, ſervare. Et ſimiliter in quocunque negotio: nec peccabis. Ita enim, ſi quid inter lavandum impedimenti accidat, promtum erit; Non hoc volebam tantum, ſed et propoſitum meum, quod ſecundum naturam eſt, ſervare. Non ſervabo autem, ſi moleſte feram quae fiunt.

CAP. V.

PERTURBANT homines non res ipſae, ſed de rebus opiniones. Ut, mors nihil terribile eſt, alioquin et Socrati hoc viſum fuiſſet; ſed opinio de morte, quod terribile aliquid ſit, hoc eſt illud terribile. Cum igitur impedimur, aut perturbamur, aut triſtamur, nunquam alium incuſemus, ſed nos ipſos, hoc eſt, noſtras opiniones.

I. Ineruditi factum eſt incuſare alios, ob quae ſibi male eſt; ejus qui erudiri coepit, ſeipſum; eruditi, neque alios, neque ſeipſum.

CAP. VI.

OB nullam alienam efferaris praeſtantiam. Si equus ſeſe efferens diceret; pulcher ſum; ferri id poſſet: Tu vero, cum dicis ſuperbiâ elatus; pulchrum equum habeo; ſcito te ob pulchrum equum ſuperbire. Quid ergo tuum eſt? Uſus viſorum. Quare cum in uſu viſorum ſecundum naturam es adfectus, tum vero merito te efferes. tuo enim aliquo bono ſuperbies.

CAP. VII.

QUEMADMODUM in navigatione, ubi ſtationem navis nacta eſt, ſi exeas aquatum, in via quidem obiter hoc agis, ut cochleolam colligas, aut bulbulum; animum autem ad navim intentum habere

α΄. Ἀπαιδεύτου ἔργον, τὸ ἄλλοις ἐγκαλεῖν, ἐφ᾽ οἷς αὐτὸς πράσσει κακῶς· ἠργμένου παιδεύεσθαι, τὸ ἑαυτῷ· πεπαιδευμένου, τὸ μήτ᾽ ἄλλῳ, μήθ᾽ ἑαυτῷ.

ΚΕΦ. ϛ΄.

ΕΠΙ μηδενὶ ἐπαρθῇς ἀλλοτρίῳ προτερήματι. εἰ ὁ ἵππος ἐπαιρόμενος ἔλεγεν, ὅτι καλός εἰμι, οἰστὸν ἂν ἦν· σὺ δ᾽ ὅταν λέγῃς ἐπαιρόμενος, ὅτι ἵππον καλὸν ἔχω, ἴσθι ὅτι ἐπὶ ἵππῳ ἀγαθῷ ἐπαίρῃ. τί οὖν ἐστὶ σόν; χρῆσις φαντασιῶν. ὥς θ᾽ ὅταν ἐν χρήσει φαντασιῶν κατὰ φύσιν σχῇς, τηνικαῦτα ἀλόγως ἐπαρθήσῃ. τότε γὰρ ἐπὶ σῷ τινι ἀγαθῷ ἐπαρθήσῃ.

ΚΕΦ. ζ΄.

ΚΑθάπερ ἐν πλῷ, τοῦ πλοίου καθορμισθέντος, ἂν ἐξέλθῃς ὑδρεύσασθαι, ὁδοῦ μὲν πάρεργόν ἐστι, καὶ κοχλίδιον ἀναλέξασθαι, ἢ βολβάριον· τετάσθαι δὲ

δεῖ τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ πλοῖον, καὶ συνεχῶς ἐπιστρέφεσθαι, μήτοι σε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ· κἂν καλέσῃ, πάντα ἐκεῖνα ἀφιέναι, ἵνα μὴ δεδεμένος ἐμβληθῇς, ὡς τὰ πρόβατα· οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ, ἐὰν διδῶται ἀντὶ βολβαρίου καὶ κοχλιδίου, γυναικάριον, καὶ παιδίον, οὐδὲν κωλύσει. ἐὰν δὲ ὁ κυβερνήτης καλέσῃ, τρέχε ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀφεὶς ἐκεῖνα ἅπαντα, μηδὲν ἐπιστρεφόμενος. ἐὰν δὲ γέρων ᾖς, μηδὲ ἀπαλλαγῇς ποτὲ τοῦ πλοίου μακρὰν, μή ποτε καλοῦντος ἐλλίπῃς.

ΚΕΦ. ή.

ΜΗ' ζήτει τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλειν ὡς τὰ γινόμενα γίνεται, καὶ εὐροήσεις.

ά. Νόσος, σώματός ἐστιν ἐμπόδιον· προαιρέσεως δὲ οὔ· ἐὰν μὴ αὐτὴ θέλῃ. χώλανσις, σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ οὔ. καὶ τοῦτο ἐφ' ἑκάστου τῶν ἐμπιπτόντων ἐπίλεγε. εὑρήσεις γὰρ αὐτὸ ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον· σοῦ δὲ οὔ.

bere oportet, et continuo reſpicere, an gubernator vocet; et, ſi vocet, omnia oportet relinquere, ne vinctus, ovium inſtar, in navim conjiciaris: Sic quoque in vita, ſi pro bulbulo, et cochleola, uxorcula detur et puellus, nihil haec habere vetabit. Cum autem gubernator vocarit, curre ad navim, relictis illis omnibus, nihil reſpiciendo. Quod ſi ſenex ſis, ne recedas unquam procul a navi, ne vocantem non adſequaris.

CAP. VIII.

NE cupias quae fiunt fieri ut vis; ſed fieri velis quae fiunt, ut fiunt; et tranquillo vitae curſu uteris.

I. Morbus, corporis impedimentum eſt; propoſiti nequaquam; niſi ipſum velit. Claudicatio cruris impedimentum eſt; propoſiti nequaquam. Atque hoc cuicunque incidentium rerum verbis adde. Illam enim alterius cujuſdam impedimentum invenies; tui vero nequaquam.

CAP. IX.

SUPER quacunque incidentium rerum memento ad te converſus quaerere, quam potentiam habeas ad ejus uſum. Si pulchrum videas, aut pulchram, potentiam ad haec invenies, continentiam. Si labor offeratur; invenies tolerantiam. Si convitium; patientiam. Atque ſic adſuetum non te abripient ſecum viſa.

CAP. X.

NUNQUAM de aliqua re dicas; Perdidi eam: ſed dicas; eam reddidi. Puellus obiit? redditus eſt. Ager ereptus? ergo et hic redditus. Sed malus eſt qui abſtulit. Quid vero tu curas, per quem repetierit is qui dedit? Quamdiu autem habere dederit, tanquam alienae rei, ipſius curam habe; ut hoſpitii, viatores.

ΚΕΦ. θʹ.

Ἐφ' ἑκάστου τῶν προσπιπτόντων μέμνησο, ἐπιστρέφων ἐπὶ σεαυτὸν, ζητεῖν, τίνα δύναμιν ἔχεις πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. ἐὰν καλὸν ἴδῃς, ἢ καλὴν, εὑρήσεις δύναμιν πρὸς ταῦτα ἐγκράτειαν. ἐὰν πόνος προσφέρηται, εὑρήσεις καρτερίαν. ἂν λοιδορία, εὑρήσεις ἀνεξικακίαν. καὶ οὕτως ἐθιζόμενόν σε, οὐ συναρπάσουσιν αἱ φαντασίαι.

ΚΕΦ. ιʹ.

Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς, ὅτι ἀπώλεσα αὐτό· ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα. τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. τὸ χωρίον ἀφῃρέθη; οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἀπεδόθη. ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί δὲ σοὶ μέλει, διὰ τίνος σε ὁ δοὺς ἀπήτησε; μέχρι δ' ἂν διδῷ, ὡς ἀλλοτρίου αὐτοῦ ἐπιμελοῦ, ὡς τοῦ πανδοχείου οἱ παριόντες.

Κ Ε Φ. ιά.

Εἰ προκόψαι θέλεις, ἄφες τοὺς τοιούτους διαλογισμούς· ἐὰν ἀμελήσω τῶν ἐμῶν, οὐχ ἕξω διατροφάς. ἐὰν μὴ κολάσω τὸν παῖδα, πονηρὸς ἔσται. κρεῖσσον γάρ ἐστι λιμῷ ἀποθανεῖν, ἄλυπον καὶ ἄφοβον γενόμενον, ἢ ζῆν ἐν ἀφθόνοις ταρασσόμενον. κρεῖττον δὲ, τὸν παῖδα κακὸν εἶναι, ἢ σὲ κακοδαίμονα. ἄρξαι τοιγαροῦν ἀπὸ τῶν σμικρῶν. ἐκχεῖται τὸ ἐλάδιον; κλέπτεται τὸ οἰνάριον; ἐπίλεγε, ὅτι τοσούτου πωλεῖται ἀπάθεια, τοσούτου ἀταραξία. προῖκα δὲ οὐδὲν παραγίνεται. ὅταν δὲ καλῇς τὸν παῖδα, ἐνθυμοῦ ὅτι δύναται μὴ ὑπακοῦσαι· καὶ ὑπακούσας, μηδὲν ποιῆσαι ὧν θέλεις. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς· ὅλως δὲ σοι καλῶς· ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ᾖ, τὸ σὲ μὴ ταραχθῆναι.

CAP. XI.

SI proficere vis, hujuſmodi cogitationes mitte: niſi curam rerum mearum habeam, alimenta non habebo: niſi puerum caſtigem, malus erit. Satius enim eſt fame emori, ſine moerore, ac metu exiſtentem, quam vivere in omnium rerum adfluentia perturbatum. Satius quoque eſt puerum malum eſſe, quam te calamitoſum. Quare a parvis incipe. Effunditur parum quod habes olei? furto aufertur villum? haec verba ſubjice; tanti venditur perturbationum vacuitas, tanti tranquillitas. gratis nihil adquiritur. Cum autem puerum vocas, cogita poſſe ipſum non audire; et, ſi audierit, nihil eorum agere quae velis. Nec ita ipſi bene eſt; tibi vero omnino bene; ut ipſe efficiat, te non perturbari.

Cap. XII.

SI proficere vis, perfer ſi ob externa ſtultus ac brutus, videaris.

I. Nihil videri velis ſcire; et ſi quibus eſſe aliquis videare, tibiipſi diffide. Scias enim, non facile eſſe, et propoſitum ſuum, quod ſecundum naturam adfectum eſt, ſervare, et externa; ſed omnino neceſſe eſſe, ut, qui unum curet, alterum negligat.

Cap. XIII.

SI velis liberos tuos, et uxorem, et amicos, ſemper vivere; ſtultus es. Quae enim in tua poteſtate non ſunt, vis eſſe in tua poteſtate; et aliena, vis eſſe tua. Sic quoque, ſi puerum velis non peccare, fatuus es. vis enim vitium non eſſe vitium, ſed aliud quidpiam. Si autem velis adpetens aliquid, eo non excidere,

ΚΕΦ. ιβ'.

ΕΙ προκόψαι θέλεις, ὑπόμεινον ἕνεκα τῶν ἐκτὸς ἀνόητος δόξαι, καὶ ἠλίθιος.

α'. Μηδὲν βούλου δοκεῖν ἐπίστασθαι. κἂν δόξῃς τισὶν εἶναί τις, ἀπίστει σεαυτῷ. ἴσθι γὰρ, ὅτι οὐ ῥᾴδιον, καὶ τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ, κατὰ φύσιν ἔχουσαν, φυλάξαι, καὶ τὰ ἐκτός· ἀλλὰ τὸν ἑτέρου ἐπιμελούμενον, τοῦ ἑτέρου ἀμελῆσαι πᾶσα ἀνάγκη.

ΚΕΦ. ιγ'.

ΑΝ θέλῃς τὰ τέκνα σου, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς φίλους, πάντοτε ζῆν, ἠλίθιος εἶ. τὰ γὰρ μὴ ἐπί σοι, θέλεις ἐπί σοι εἶναι· καὶ τὰ ἀλλότρια, σὰ εἶναι. οὕτω κἂν τὸν παῖδα θέλῃς μὴ ἁμαρτάνειν, μωρὸς εἶ· θέλεις γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ᾽ ἄλλο τι. ἂν δὲ θέλῃς ὀρεγόμενος μὴ ἀποτυγχάνειν,

νειν, τοῦτο δύνασαι. τοῦτο οὖν ἄσκει, ὃ δύνασαι.

ά. Κύριος ἑκάστου ἐστὶν, ὁ τῶν ὑπ' ἐκείνου θελομένων, ἢ μὴ θελομένων, ἔχων ἐξουσίαν, εἰς τὸ περιποιῆσαι, ἢ ἀφελέσθαι. ὅς τις οὖν ἐλεύθερος εἶναι βούλεται, μήτε θελέτω τὶ, μήτε φευγέτω τὶ, τῶν ἐπ' ἄλλοις. εἰ δὲ μὴ, δουλεύειν ἀνάγκη.

ΚΕΦ. ιδʹ.

ΜΕμνησο ὅτι, ὡς ἐν συμποσίῳ, σὲ δεῖ ἀναστρέφεσθαι. περιφερόμενον γέγονέ τι κατὰ σέ; ἐκτείνας τὴν χεῖρα, κοσμίως μετάλαβε. παρέρχεται; μὴ κάτεχε. οὔπω ἥκει; μὴ ἐπίβαλε πόρρω τὴν ὄρεξιν· ἀλλὰ περίμενε, μέχρις ἂν γένηται κατὰ σέ. οὕτω πρὸς τέκνα, οὕτω πρὸς γυναῖκα, οὕτω πρὸς ἀρχὰς, οὕτω πρὸς πλοῦτον, καὶ ἔσῃ ποτὲ ἄξιος τῶν θεῶν συμπότης. ἂν δὲ καὶ παρατεθέντων σοι μὴ λάβῃς, ἀλλὰ καὶ ὑπερίδῃς, τότε οὐ μόνον συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ, ἀλλὰ καὶ συνάρχων.

οὕτω

dere, hoc potes. hoc igitur exerce, quod potes.

1. Dominus cujuſque eſt, qui eorum quae is vult, aut non vult, poteſtatem habet, ut conferat, aut auferat. Quiſquis igitur liber eſſe vult, nec velit quidquam, nec fugiat, ex iis quae in aliorum poteſtate exiſtunt. alioquin, ut ſerviat neceſſe eſt.

CAP. XIV.

MEMENTO oportere te, tanquam in convivio, verſari. Aliquid quod circumfertur ad te devenit? extenta manu modeſte percipe: Praeterit? ne detineas: Nondum venit? ne adpetitum procul extende; ſed expecta, donec ad te venerit. Sic erga liberos te gere; ſic erga uxorem; ſic erga magiſtratus; ſic erga divitias; eriſque aliquando dignus deorum conviva. Quod ſi vel propoſita tibi non capias, ſed deſpicias; tunc non tantum conviva deorum eris, ſed et collega. Sic enim cum facerent Diogenes, et

et Heraclitus, atque his ſimiles, merito et divini erant, et vocabantur.

CAP. XV.

CUM plorantem aliquem videris, in luctu, ob filium mortuum; aut quoniam a patria procul abeſt; aut ſua amiſit, cave ne te viſum una abripiat, cum in malis ille ſit externis: ſed apud te diſtingue, ac dicere promptum eſto: Non hunc torquet id quod accidit; quippe alium non torquet; ſed quae de illo eſt opinio. Ne tamen pigeat ſermone tenus una cum ipſo circumferri, et, ſi ita res tulerit, ſimul ingemiſcere. Cave vero, ne etiam intrinſecus gemas.

CAP. XVI.

MEMENTO te actorem eſſe, cujuſcunque magiſter velit, fabulae: ſi brevis eſt, brevis; ſi longa, longae: ſi pauperem agere te velit, ut et hanc perſonam ingenioſe agas; ſi claudum, ſi magiſtra-

οὕτω γὰρ ποιῶν διογένης, καὶ ἡράκλειτος, καὶ οἱ ὅμοιοι, ἀξίως θεῖοί τε ἦσαν, καὶ ἐλέγοντο.

ΚΕΦ. ιέ.

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς τινὰ ἐν πένθει, ἢ ἀποδημοῦντος τέκνου, ἢ ἀπολωλεκότος τὰ ἑαυτοῦ, πρόσεχε μή σε ἡ φαντασία συναρπάσῃ, ὡς ἐν κακοῖς ὄντος αὐτοῦ τοῖς ἐκτός· ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ σεαυτῷ, καὶ λέγειν ἔστω πρόχειρον· ὅτι τοῦτον θλίβει, οὐ τὸ συμβεβηκός· ἄλλον γὰρ οὐ θλίβει· ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τούτου. μέχρι μέν τοι λόγου, μὴ ὄκνει συμπεριφέρεσθαι αὐτῷ· κἂν οὕτω τύχῃ, καὶ συνεπιστενάξαι. πρόσεχε μέν τοι, μὴ καὶ ἔσωθεν στενάξῃς.

ΚΕΦ. ις'.

Μέμνησο ὅτι ὑποκριτὴς εἶ δράματος, οἷου ἂν θέλῃ ὁ διδάσκαλος· ἂν βραχύ, βραχέος· ἂν μακρόν, μακροῦ· ἂν πτωχὸν ὑποκρίνεσθαί σε θέλῃ, ἵνα καὶ τοῦτον εὐφυῶς ὑποκρίνῃ· ἂν χω-

λὸν, ἂν ἀρχοντα, ἂν ἰδιώτην. σὸν γὰρ τοῦτ' ἐστὶ, τὸ δοθὲν ὑποκρίνασθαι πρόσωπον καλῶς· ἐκλέξασθαι δ' αὐτὸ, ἄλλου.

ΚΕΦ. ιζ.

Κόραξ ὅταν μὴ αἴσιον κράξῃ, μὴ συναρπαζέτω σε ἡ φαντασία· ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ σεαυτῷ, καὶ λέγε· ὅτι τούτων οὐδὲν ἐμοὶ ἐπισημαίνεται, ἀλλὰ τῷ σωματίῳ μου, ἢ τῷ κτησιδίῳ μου, ἢ τῷ δοξαρίῳ μου, ἢ τοῖς τεκνοῖς, ἢ τῇ γυναικί· ἐμοὶ δε πάντα αἴσια σημαίνεται, ἐὰν ἐγὼ θέλω. ὅ, τι γὰρ ἂν τούτων ἀποβαίνῃ, ἐπ' ἐμοί ἐστιν, ὠφεληθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιή.

Ἀνίκητος εἶναι δύνασαι, ἐὰν εἰς μηδένα ἀγῶνα καταβαίνῃς, ὃν οὐκ ἔστιν ἐπί σοι νικῆσαι.

ά. Ὅρα οὖν μήποτε ἰδών τινα προτιμώμενον, ἢ μέγα δυνάμενον, ἢ ἄλλως εὐδοκιμοῦντα, μακαρίσῃς, ὑπὸ τῆς φαν-

giſtratum, ſi plebejum. Hoc quippe tuum eſt, datam perſonam bene agere; ſed illam eligere, alterius.

CAP. XVII.

CORVUS cum haud proſpere crocitarit, ne te viſum corripiat; ſed ſtatim apud te diſtingue, ac dic: Horum mihi nihil portenditur; ſed corpuſculo meo; aut reculae meae; aut gloriolae meae; aut liberis; aut uxori. Quin mihi omnia proſpera portenduntur, ſi ego velim. Quodcunque enim horum evenerit, in mea poteſtate eſt, ut ex iis utilitatem capiam.

CAP. XVIII.

INVICTUS eſſe potes, ſi in nullum certamen deſcendas, quo in tua poteſtate non eſt vincere.

1. Vide igitur, ne, ſi quem honore, aut potentia evectum, aut aliter commendatum videris, illum beatum praedi-

ces, a viſo uno abreptus. Si enim in iis, quae in noſtra poteſtate ſunt, ſubſtantia boni eſt; nec invidia, nec aemulatio locum habebit. Tu autem ipſe non imperator, non praefectus, aut conſul eſſe velis, ſed liber. Una autem via eo ducit, contemtus eorum quae in noſtra poteſtate non exiſtunt.

CAP. XIX.

MEMENTO, non eum qui convitiatur, aut verberat, injuriam facere; ſed opinionem quae de his eſt, tanquam facientibus injuriam. Cum igitur te aliquis irritarit, ſcito tuam te opinionem irritaſſe. Quare in primis tenta, ne a viſo una abripiaris. Si enim ſemel tempus et otium nactus fueris, facilius tuiipſius compos eris.

CAP. XX.

MORS, et exilium, omniaque, quae terribilia videntur, ante oculos tibi quotidie ſunto. maxime vero omnium

mors:

τασίας συναρπασθείς. ἐὰν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ ᾖ, οὔτε φθόνος, οὔτε ζηλοτυπία χώραν ἕξει. σὺ δὲ αὐτὸς οὐ στρατηγὸς, οὐ πρύτανις, ἢ ὕπατος εἶναι θελήσεις, ἀλλ' ἐλεύθερος. μία δὲ ὁδὸς πρὸς τοῦτο, καταφρόνησις τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

ΚΕΦ. ιθ'.

Μέμνησο, ὅτι οὐχ ὁ λοιδορῶν, ἢ τύπτων, ὑβρίζει, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τούτων, ὡς ὑβριζόντων. ὅταν οὖν ἐρεθίσῃ σέ τις, ἴσθι ὅτι ἡ σή σε ὑπόληψις ἠρέθισε. τοιγαροῦν ἐν πρώτοις πειρῶ ὑπὸ τῆς φαντασίας μὴ συναρπασθῆναι. ἂν γὰρ ἅπαξ χρόνου καὶ διατριβῆς τύχῃς, ῥᾷον κρατήσεις σεαυτοῦ.

ΚΕΦ. κ'.

Θάνατος, καὶ φυγὴ, καὶ πάντα τὰ ἄλλα, τὰ δεινὰ φαινόμενα, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔστω σοι καθ' ἡμέραν· μάλιστα

δὲ πάντων ὁ θάνατος. καὶ οὐδὲν οὐδέποτε ταπεινὸν ἐνθυμήσῃ, οὔτε ἄγαν ἐπιθυμήσεις τινός.

ΚΕΦ. κά.

ΕΙ φιλοσοφίας ἐπιθυμεῖς, παρασκεύαζου αὐτόθεν, ὡς καταγελασθησόμενος, ὡς καταμωκησομένων σου πολλῶν, ὡς ἐρούντων· ὅτι ἄφνω φιλόσοφος ἡμῖν ἐπανελήλυθε. καὶ, πόθεν ἡμῖν αὕτη ἡ ὀφρύς; σὺ δὲ ὀφρὺν μὲν μὴ σχῇς· τῶν δὲ βελτίστων σοι φαινομένων οὕτως ἔχου, ὡς ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμένος εἰς ταύτην τὴν τάξιν. μέμνησο δὲ, ὅτι ἐὰν μὲν ἐμμείνῃς τοῖς αὐτοῖς, οἱ καταγελῶντές σου πρότερον, οὗτοί σε ὕστερον θαυμάσονται· ἐὰν δὲ ἡττηθῇς αὐτῶν, διπλοῦν προσλήψῃ καταγέλωτα.

ΚΕΦ. κβ'.

ΕΑΝ ποτέ σοι γένηται ἔξω στραφῆναι, πρὸς τὸ βούλεσθαι ἀρέσαι τινὶ, ἴσθι ὅτι ἀπώλεσας τὴν ἔνστασιν. ἀρκοῦ οὖν ἐν

παντὶ,

mors: neque quidquam unquam humile cogitabis, neque quidquam nimis cupies.

CAP. XXI.

SI philoſophiae te amor tenet, ſtatim accingere tanquam ridiculus futurus, tanquam multi te naſo ſuſpenſuri ſint, ac dicturi: Repente philoſophus nobis rediit: et, Unde hoc nobis ſupercilium? Tu vero ne ſupercilium habe; ſed quae tibi optima videntur, ita retine, tanquam qui a Deo in hunc ordinem ſis collocatus. Memento autem, ſi in illis perſeveres, eos qui te antea deridebant, poſtea te admiraturos; at duplo majori riſu te exceptum iri, ſi illis vincaris.

CAP. XXII.

SI quando ad externa te converti accidat, ut placere alicui velis, ſcito te inſtantiam perdidiſſe. Contentus igitur ſemper

ſemper eſto, eo quod ſis philoſophus. Quod ſi etiam videri velis, eo quod ſis tibi videare, et ſatis erit.

CAP. XXIII.

HAE te cogitationes ne adfligant: Ignobilis ego vivam, et nullius exiſtimationis uſquam. Si enim ignobilitas malum eſt, non potes in malo eſſe per alium, non magis quam in turpi. Numquid ergo tuum opus eſt magiſtratum conſequi? aut, convivio accipi? Minime. Quomodo ergo etiam ignobilitas hoc cenſeri poteſt? Quomodo etiam nullius exiſtimationis eris uſquam, quem in iis ſolis, quae in tua poteſtate ſunt, aliquem eſſe oportet, in quibus tibi quantivis eſſe pretii licet? At amici ſine auxilio mihi relinquentur. Quid vocas, ſine auxilio? Non habebunt a me pecuniam; nec cives Romanos eos faciam. Et quis tibi dixit, haec ex iis eſſe quae in noſtra poteſtate exiſtunt, ac non potius aliena opera?

παντὶ, τῷ εἶναι φιλόσοφος. εἰ δὲ καὶ δοκεῖν βούλει, τῷ εἶναι σαυτῷ φαίνου, καὶ ἱκανὸς ἔσῃ.

ΚΕΦ. κγ'.

ΟΥτοί σε, οἱ διαλογισμοὶ μὴ θλιβέτωσαν· ἄτιμος ἐγὼ βιώσομαι, καὶ οὐδεὶς οὐδαμοῦ. εἰ γὰρ ἡ ἀτιμία ἐστὶ κακὸν, οὐ δύνασαι ἐν κακῷ εἶναι δι' ἄλλον, οὐ μᾶλλον ἢ ἐν αἰσχρῷ. μή τι ἐστὶν οὖν σὸν ἔργον, τὸ ἀρχῆς τυχεῖν, ἢ παραληφθῆναι ἐφ' ἑστίασιν; οὐδαμῶς. πῶς οὖν ἔτι τοῦτ' ἐστὶν ἀτιμία; πῶς δὲ οὐδεὶς οὐδαμοῦ ἔσῃ, ὃν ἐν μόνοις εἶναί τινα-δεῖ τοῖς ἐπί σοι, ἐν οἷς ἔξεστί σοι εἶναι πλείστου ἀξίῳ; ἀλλά σοι οἱ φίλοι ἀβοήθητοι ἔσονται. τί λέγεις τὸ ἀβοήθητοι; οὐχ ἕξουσι παρά σου ἀργύριον; οὐδὲ πολίτας ῥωμαίων αὐτοὺς ποιήσεις; τίς οὖν σοι εἶπεν, ὅτι ταῦτα τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, οὐχὶ δὲ ἀλλότρια ἔργα; τίς δὲ δύναται δοῦναι ἑτέρῳ, ἃ μὴ ἔχει αὐτός; κτῆσαι

οὖν,

οὖν, φασὶν, ἵνα ϗ ἡμεῖς ἔχωμεν. εἰ δύναμαι κτήσασθαι, τηρῶν ἐμαυτὸν αἰδήμονα, ϗ πιστὸν, ϗ μεγαλόφρονα, δεικνύετε τὴν ὁδὸν, ϗ κτήσομαι. εἰ δ' ἐμὲ ἀξιοῦτε τἀγαθὰ τὰ ἐμαυτοῦ ἀπολέσαι, ἵν' ὑμεῖς τὰ μὴ ἀγαθὰ περιποιήσησθε, ὁρᾶτε ὑμεῖς, πῶς ἄνισοί ἐστε, ϗ ἀγνώμονες. τί δὲ ϗ βούλεσθε μᾶλλον; ἀργύριον, ἢ φίλον πιστὸν ϗ αἰδήμονα; εἰς τοῦτο οὖν μοι μᾶλλον συλλαμβάνετε, ϗ μὴ δι' ὧν ἀποβαλῶ αὐτὸ, ταῦτά με πράσσειν ἀξιοῦτε. ἀλλ' ἡ πατρὶς, φησιν, ὅσαν ἐπ' ἐμοὶ, ἀβοήθητος ἔσται. πάλιν, ποίαν ταύτην βοήθειαν; στοὰς οὐχ ἕξει διὰ σὲ, οὔτε βαλανεῖα; ϗ τί τοῦτο; οὐδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸν χαλκέα· οὐδὲ ὅπλα διὰ τὸν σκυτέα. ἱκανὸν δὲ, ἂν ἕκαστος ἐκπληρώσῃ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον. εἰ δὲ ἄλλον τινα αὐτῇ κατεσκεύαζες πολίτην πιστὸν ϗ αἰδήμονα, οὐδὲν ἂν αὐτὴν ὠφέλεις; ναί. οὐκοῦν οὐδὲ σὺ αὐτὸς ἀνωφελὴς ἂν εἴης αὐτῇ. τίνα οὖν, φησὶν, ἕξω χώ-

ραν

pera? Quis autem alii dare poteſt, quae ipſe non habet? compara igitur, inquiunt, ut et nos habeamus. Si poſſum comparare, meipſum verecundum ſervans ac fidum, et magnanimum, monſtrate viam, et comparabo. At ſi vos poſtulatis, ut meamet ego bona perdam, quo vos, quae bona non exiſtunt, adquiratis, videte vos ipſi, quomodo inique ſitis et deſipientes. Utrum autem mavultis? pecuniamne, an amicum fidum et verecundum. In hoc ergo potius mihi opitulamini; non autem ea, quibus perdam iſtud, me agere poſtulate. Sed patria, inquit, quantum in mea poteſtate ſitum eſt, auxilio carebit. Rurſus, quod tu iſtud vocas auxilium? Porticus per me non habebit, nec balnea. Et quid hoc ad te? Neque enim calceos habet per fabrum ferrarium; neque arma per ſutorem. Sufficit, ſi ſuum quiſque munus expleat. At ſi alium quendam ipſe civem praeparares, fidum, et verecundum, nihilne illam juvares? Ita vero. Quare nec tu ipſe inutilis ei fores. Quem igitur, inquit, locum in civitate

tate tenebo? Quemcunque poſſis, ſimul fidum te, ac verecundum ſervans. Quod ſi, dum illi prodeſſe vis, haec perdas, quam illi utilitarem adferes, qui impudens et infidus evaſiſti?

CAP. XXIV.

PRAELATUS tibi aliquis eſt in convivio, aut in ſalutatione, aut in adſumtione ad conſilium? Si quidem haec bona ſunt, gaudere te oportet, quod ille his ſit potitus: Sin mala, ne doleas, te illa non adeptum. Memento autem, haud poſſe te, non eadem facientem ad conſequenda illa quae in noſtra poteſtate non exiſtunt, aequalia mereri. Quomodo enim tantundem habere poteſt, fores alicujus non frequentans, quantum qui frequentat? non deducens, quantum qui deducit? non laudans, quantum qui laudat? Injuſtus igitur eris, atque inexplebilis, ſi haec non tradens, quibus iſta venduntur, gratis illa accipere velis. Sed quanti

ραν ἐν τῇ πόλει; ἣν ἂν δύνῃ, φυλάττων ἅμα σεαυτὸν πιστὸν καὶ αἰδήμονα. εἰ δ' ἐκείνην ὠφελεῖν βουλόμενος, ἀποβαλεῖς ταῦτα, τί ὄφελος ἂν αὐτῇ γένοιο, ἀναιδὴς καὶ ἄπιστος ἀποτελεσθείς.

ΚΕΦ. κδ'.

Προετιμήθη σου τὶς ἐν ἑστιάσει, ἢ ἐν προσαγορεύσει, ἢ ἐν τῷ παρακληθῆναι εἰς συμβουλίαν; εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτ' ἐστὶ, χαίρειν σε δεῖ, ὅτι ἔτυχεν αὐτῶν ἐκεῖνος· εἰ δὲ κακὰ, μὴ ἄχθου, ὅτι σὺ αὐτῶν οὐκ ἔτυχες. μέμνησο δὲ, ὅτι οὐ δύνασαι, μὴ ταυτὰ ποιῶν πρὸς τὸ τυγχάνειν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἴσων ἀξιοῦσθαι. πῶς γὰρ ἴσον ἔχειν δύναται, ὁ μὴ φοιτῶν ἐπὶ θύρας τινὸς, τῷ φοιτῶντι; ὁ μὴ παραπέμπων, τῷ παραπέμποντι; ὁ μὴ ἐπαινῶν, τῷ ἐπαινοῦντι; ἄδικος οὖν ἔσῃ, καὶ ἄπληστος, εἰ μὴ προϊέμενος ταῦτα, ἀνθ' ὧν ἐκεῖνα πιπράσκεται, προῖκα αὐτὰ βουλήσῃ λαμβάνειν.

ἀλλὰ πόσου πιπράσκονται θρίδακες; ὀβολοῦ, ἂν οὕτω τύχῃ. ἂν οὖν τις προϊέμενος τὸν ὀβολὸν, λάβῃ θρίδακας, σὺ δὲ μὴ προϊέμενος, μὴ λάβῃς, μὴ οἴου ἔχειν ἔλαττον τοῦ λαβόντος. ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἔχει θρίδακας, οὕτω σὺ τὸν ὀβολὸν οὐκ ἔδωκας. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον κἀνταῦθα. οὐ παρεκλήθης ἐφ' ἑστίασίν τινος; οὐ γὰρ ἔδωκας τῷ καλοῦντι, ὅσου πωλεῖται τὸ δεῖπνον. ἐπαίνου δ' αὐτὸ πωλεῖ, θεραπείας πωλεῖ. δὸς οὖν τὸ διαφέρον, εἴ σοι λυσιτελεῖ, ὅσου πωλεῖται. εἰ δὲ κἀκεῖνα θέλεις μὴ προΐεσθαι, καὶ ταῦτα λαμβάνειν, ἄπληστος εἶ, καὶ ἀβέλτερος. οὐδὲν οὖν ἔχεις ἀντὶ τοῦ δείπνου; ἔχεις μὲν οὖν, τὸ μὴ ἐπαινέσαι τοῦτον, ὃν οὐκ ἤθελες· τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰσόδου.

ΚΕΦ. κέ.

ΤΟ' βούλημα τῆς φύσεως καταμαθεῖν ἐστιν, ἐξ ὧν οὐ διαφερόμεθα πρὸς ἀλλήλους· οἷον, ὅταν τοῦ γείτονος

ἄλλο

quanti venduntur lactucae? obolo fortaſſean. Si quis igitur, tradens obolum, lactucas capiat; tu autem non tradens, non accipias, haud minus eo qui accepit te habere putes. Ut enim ille lactucas habet; ſic tu obolum non dediſti. Eodem modo et hic ſe res habet. Ad convivium alicujus non es vocatus? nimirum vocanti non dederas, quanti coena venditur. Atqui laude eam vendit, miniſterio vendit. Da igitur pretium, ſi quidem tibi conducit quod venditur. Quod ſi illa tradere non vis, et haec accipere, inexplebilis es et ſtolidus. Nihil igitur habes pro coena? Certe habes, quod non laudaris quem nolebas; quod ejus in ingreſſu inſolentiam non tolerâris.

CAP. XXV.

NATURAE decretum addiſcere ex iis licet, de quibus inter nos non diſceptamus: ut, cum vicini poculum ali-

us puer fregerit, promtum ſtatim eſt dicere; Ex iis hoc eſt quae fiunt. Scito igitur, cum et tuum fractum fuerit, talem te eſſe oportere, qualis eras cum alterius frangeretur. Hoc ad majora tranſfer. Alterius obiit filius, aut uxor? Nemo eſt, quin dicat; Humanum eſt. At cum ſuus cujuſque obiit, ſtatim; Hei mihi, me miſerum! Oportebat autem meminiſſe, quomodo adfecti ſimus, cum de aliis idem audimus.

CAP. XXVI.

QUEMADMODUM ſcopus aberrandi cauſa non ponitur; ſic nec mali natura in mundo exiſtit.

I. Si quis corpus tuum obvio concederet, indignareris: at quod mentem tuam cuivis concedis, ut cum convitiatur tibi, haec turbetur, ac confundatur, non te pudet? Hac de cauſa cujuſque operis

ἄλλο παιδάριον κατεάξῃ τὸ ποτήριον, πρόχειρόν ἐστιν εὐθὺς λέγειν, ὅτι τῶν γινομένων ἐστίν. ἴσθι οὖν, ὅτι ὅταν καὶ τὸ σὸν κατεαγῇ, τοιοῦτον εἶναί σε δεῖ, ὁποῖον ὅτε καὶ τὸ τοῦ ἄλλου κατεάγη. οὕτω μετάτιθει καὶ ἐπὶ τὰ μείζονα. τέκνον ἄλλου τέθνηκεν, ἢ γυνή; οὐδείς ἐστιν, ὃς οὐκ ἂν εἴποι, ὅτι ἀνθρώπινον. ἀλλ᾽ ὅταν τὸ αὐτοῦ τινος ἀποθάνῃ, εὐθύς· οἴμοι, τάλας ἐγώ. ἐχρῆν δὲ μεμνῆσθαι, τί πάσχομεν, περὶ ἄλλων αὐτὸ ἀκούσαντες.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Ὥσπερ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀποτυχεῖν οὐ τίθεται, οὕτως οὐδὲ κακοῦ φύσις ἐν κόσμῳ γίνεται.

αʹ. Εἰ μὲν τὸ σῶμά σου ἐπέτρεπέ τις τῷ ἀπαντήσαντι, ἠγανάκτεις ἄν· ὅτι δὲ σὺ τὴν γνώμην τὴν σαυτοῦ ἐπιτρέπεις τῷ τυχόντι, ἵνα ἐὰν λοιδορήσηταί σοι, ταραχθῇ ἐκείνη, καὶ συγχυθῇ, οὐκ αἰσχύνῃ; τούτου ἕνεκα, ἑκάστου ἔργου

σκόπει τὰ καθηγούμενα, καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἔρχου ἐπ' αὐτό. εἰ δὲ μὴ, τὴν μὲν πρώτην προθύμως ἥξεις, μηδὲν τῶν ἑξῆς ἐντεθυμημένος· ὕστερον δὲ, ἀναφανέντων τινῶν αἰσχρῶν, αἰσχυνθήσῃ.

β'. Θέλεις ὀλύμπια νικῆσαι; κἀγὼ, νὴ τοὺς θεούς· κομψὸν γάρ ἐστιν. ἀλλὰ σκόπει τὰ καθηγούμενα, καὶ τὰ ἀκόλουθα· καὶ οὕτως ἅπτου τοῦ ἔργου. δεῖ σ' εὐτακτεῖν, ἀναγκοφαγεῖν, ἀπέχεσθαι πεμμάτων, γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ἐν ὥρᾳ τεταγμένῃ, ἐν καύματι, ἐν ψύχει, μὴ ψυχρὸν πίνειν, μὴ οἶνον, ὡς ἔτυχεν. ἁπλῶς, ὡς ἰατρῷ παραδεδωκέναι σεαυτὸν τῷ ἐπιστάτῃ, εἶτα εἰς τὸν ἀγῶνα παρέρχεσθαι. ἔστι δ' ὅτε χεῖρα βαλεῖν, σφυρὸν στρέψαι, πολλὴν ἁφὴν καταπιεῖν. ἔσθ' ὅτε μαστιγωθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα πάντα νικηθῆναι. ταῦτα πάντα ἐπισκεψάμενος, ἐὰν ἔτι θέλῃς, ἔρχου ἐπὶ τὸ ἀθλεῖν. εἰ δὲ μὴ, ὡς τὰ παιδία ἀναστραφήσῃ, ἃ νῦν μὲν παλαιστὰς παίζει,

νῦν

ris antecedentia ſpecta, et conſequentia, et ſic illud adgredere. Id niſi feceris, alacriter primum accedes, nihil de iis cogitans quae conſequentur. Poſtea vero, ubi turpia quaedam adparuerint, deſiſtes.

II. Vis Olympiis certaminibus vincere? Et ego, per Deos. glorioſum quippe eſt. Sed ſpecta antecedentia, et conſequentia; et ſic opus adgredere. Oportet te ordine omnia agere; coactum edere; abſtinere cupediis; ex neceſſitate exerceri, conſtitutâ horâ, in aeſtu, in frigore; frigidam non bibere, non vinum ut libuerit; ut verbo dicam, magiſtro, tanquam medico, teipſum tradere oportet; deinde in certamen prodire: ubi aliquando manum elides, malleolum luxabis, multum pulveris degluties; interdum et flagris caederis; poſt haec denique omnia vincêris. His omnibus conſideratis, ſi adhuc velis, ad athletas te confer: ſin minus, puerorum inſtar circumageris, qui nunc luctatores luſu imitantur, nunc tibicines, nunc gladiatores; deinde

deinde tuba canunt, mox tragoedum agunt. Sic quoque tu, nunc athleta es, mox gladiator; nunc orator, deinde philoſophus; toto autem animo nihil; ſed tanquam ſimius, quodcunque videris, imitaris, aliudque ex alio tibi placet. Nec enim cum conſideratione ad aliquid veniſti, nec ut qui animo id perluſtrârit; ſed temere, et ex frigida cupiditate. Sic quidam, cum philoſophum viderunt, et aliquem audiverunt ita diſſerentem, ut Euphrates diſſerit; quanquam quis ita dicere poteſt? volunt et ipſi philoſophari. Homo, primum conſidera, cujuſmodi ſit res: deinde et naturam tuam inſpice, num ferre poſſis. Quinquertio eſſe vis, aut luctator? adſpice brachia tua, et femora; lumbos conſidera. aliud enim alii natura aptum exiſtit. Putaſne, te haec facientem eodem modo poſſe edere, eodem modo bibere, ſimiliter faſtidire. Vigilare oportet, laborare, a familiaribus diſcedere, a ſervulo contemni; ubique inferiorem eſſe, in honore, in magiſtratu,

νῦν δὲ αὐλητὰς, νῦν δὲ μονομάχους, εἶτα σαλπίζει, εἶτα τραγῳδεῖ. οὕτω καὶ σύ· νῦν μὲν ἀθλητὴς, νῦν δὲ μονομάχος, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα φιλόσοφος· ὅλῃ δὲ τῇ ψυχῇ οὐδέν· ἀλλ' ὡς πίθηκος, πᾶσαν θέαν, ἐὰν ἴδῃς, μιμῇ, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου σοι ἀρέσκει. οὐ γὰρ μετὰ σκέψεως ἦλθες ἐπί τι, οὐδὲ περιοδεύσας· ἀλλ' εἰκῇ, καὶ κατὰ ψυχρὰν ἐπιθυμίαν. οὕτω θεασάμενοί τινες φιλόσοφον, καὶ ἀκούσαντες οὕτω τινὸς λέγοντος, ὡς Εὐφράτης λέγει· καίτοι τίς οὕτω δύναται εἰπεῖν, ὡς ἐκεῖνος; θέλουσι καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν. ἄνθρωπε, πρῶτον ἐπίσκεψαι, ὁποῖόν ἐστι τὸ πρᾶγμα· εἶτα καὶ τὴν σεαυτοῦ φύσιν κατάμαθε, εἰ δύνασαι βαστάσαι. πένταθλος εἶναι βούλει, ἢ παλαιστής; ἴδε σεαυτοῦ τοὺς βραχίονας, τοὺς μηροὺς, τὴν ὀσφὺν κατάμαθε. ἄλλο γὰρ πρὸς ἄλλο πέφυκε. δοκεῖς, ὅτι ταῦτα ποιῶν, ὡσαύτως δύνασαι ἐσθίειν, ὡσαύτως πίνειν, ὁμοίως δυσαρεστεῖν; ἀγρυπνῆσαι δεῖ, πονῆσαι, ἀπὸ τῶν

οἰκείων

οἰκείων ἀπελθεῖν, ὑπὸ παιδαρίου καταφρονηθῆναι, ἐν παντὶ ἧττον ἔχειν, ἐν τιμῇ, ἐν ἀρχῇ, ἐν δίκῃ, ἐν πραγματίῳ παντί. ταῦτα ἐπίσκεψαι, εἰ θέλεις ἀντικαταλλάξασθαι τούτων ἀπάθειαν, ἐλευθερίαν, ἀταραξίαν. εἰ δὲ μὴ, πρόσεχε μὴ ὡς τὰ παιδία, νῦν φιλόσοφος, ὕστερον δὲ τελώνης, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα ἐπίτροπος καίσαρος γένῃ. ταῦτα οὐ συμφωνεῖ. ἕνα σε δεῖ ἄνθρωπον, ἢ ἀγαθὸν, ἢ κακὸν εἶναι. ἢ τὸ ἡγεμονικόν σε δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυτοῦ, ἢ τὰ ἐκτός· ἢ περὶ τὰ ἔσω φιλοτεχνεῖν, ἢ περὶ τὰ ἔξω· τουτέστιν, ἢ φιλοσόφου στάσιν ἔχειν, ἢ ἰδιώτου.

Κ Ε Φ. κζʹ.

ΤΑ καθήκοντα, ὡς ἐπίπαν ταῖς σχέσεσι παραμετρεῖται. πατήρ ἐστιν; ὑπαγορεύεται ἐπιμελεῖσθαι, παραχωρεῖν ἁπάντων, ἀνέχεσθαι λοιδοροῦντος, παίοντος. ἀλλὰ πατὴρ κακός ἐστι. μήτι οὖν πρὸς ἀγαθὸν πατέρα φύσει ᾠκειώθης; οὔ· ἀλλὰ πρὸς πατέρα. ὁ ἀδελ-

φὸς

giſtratu, in judicio, in omni negotiolo. Haec vero conſidera, num pro his perturbationum vacuitatem, libertatem, tranquillitatem, permutare velis. Quod ſi nolis, cave, ne puerorum inſtar, nunc philoſophus, deinde publicanus, poſtea orator, denique Caeſaris procurator fias. Haec inter ſe non conſonant. Unum te hominem, aut bonum, aut malum, eſſe oportet: aut principalem tui partem te excolere oportet, aut externa: aut circa interiora occupari, aut circa exteriora; hoc eſt, aut philoſophi ſtatum habere, aut plebeji.

CAP. XXVII.

OFFICIA in univerſum relationibus menſurantur. Pater eſt? Dictatur, curam ipſius eſſe agendam, cedendum ei in omnibus; ferendum eſſe ſi convitietur, aut verberet. Sed pater malus eſt. Numquid igitur bonum patrem natura tibi proprium dicavit? Non; ſed patrem.

Frater injurius eſt? Serva igitur quam relationem ad ipſum obtines, nec ſpecta quid ille faciat, ſed quid tibi facturo propoſitum tuum ſecundùm naturam adfectum erit. Te quippe alius non laedet, niſi tu velis. Tunc autem laeſus eris, cùm te laedi putâris. Sic igitur à vicino, à cive, ab imperatore, officium invenies, ſi relationes conſiderare adſueveris.

CAP. XXVIII.

PIETATIS erga deos id praecipuum eſſe ſcito, rectas opiniones de illis habere, tanquam qui exiſtant, et univerſa bene ac juſte adminiſtrent: et ad hoc te ordinatum eſſe, ut illis pareas, et cedas in omnibus quae fiunt, eaque voluntarius ſequaris, ut quae optimo conſilio perficiantur. Sic enim nec culpabis unquam deos, nec incuſabis, quaſi neglectus. Quod quidem

φὸς ἀδικεῖ; τήρει τοιγαροῦν τὴν τάξιν τὴν σεαυτοῦ πρὸς αὐτὸν, μηδὲ σκόπει τί ἐκεῖνος ποιεῖ, ἀλλὰ τί σοι ποιήσαντι, κατὰ φύσιν ἡ σὴ ἕξει προαίρεσις. σὲ γὰρ ἄλλος οὐ βλάψει, ἂν μὴ σὺ θέλῃς. τότε δὲ ἔσῃ βεβλαμμένος, ὅταν ὑπολάβῃς βλάπτεσθαι. οὕτως οὖν ἀπὸ τοῦ γείτονος, ἀπὸ τοῦ πολίτου, ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ, τὸ καθῆκον εὑρήσεις· ἐὰν τὰς σχέσεις ἐθίσῃς θεωρεῖν.

ΚΕΦ. κή.

ΤΗΣ περὶ τοὺς θεοὺς εὐσεβείας, ἴσθι ὅτι τὸ κυριώτατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὀρθὰς ὑπολήψεις περὶ αὐτῶν ἔχειν, ὡς ὄντων, καὶ διοικούντων τὰ ὅλα καλῶς καὶ δικαίως. καὶ σαυτὸν εἰς τοῦτο κατατεταχέναι τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ εἴκειν ἐν πᾶσι τοῖς γινομένοις, καὶ ἀκολουθεῖν ἑκόντα ὡς ὑπὸ τῆς ἀρίστης γνώμης ἐπιτελουμένοις. οὕτω γὰρ οὔτε μέμψῃ ποτὲ τοῖς θεοῖς, οὔτ' ἐγκαλέσεις, ὡς ἀμελούμενος.

ἄλλως τε οὐχ οἷόν τε τοῦτο γίνεσθαι, ἐὰν μὴ ἀποστῇς τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν μόνοις θῇς τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ κακόν. ὡς ἄν γε τι ἐκείνων ὑπολάβῃς ἀγαθὸν ἢ κακὸν, πᾶσα ἀνάγκη, ὅταν ἀποτυγχάνῃς ὧν θέλεις, καὶ περιπίπτῃς οἷς μὴ θέλεις, μέμψασθαί σε, καὶ μισεῖν τοὺς αἰτίους. πέφυκε γὰρ πρὸς τοῦτο πᾶν ζῶον, τὰ μὲν βλαβερὰ φαινόμενα, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν, φεύγειν καὶ ἐκτρέπεσθαι· τὰ δὲ ὠφέλιμα, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν, μετιέναι καὶ τεθαυμακέναι. ἀμήχανον οὖν, βλάπτεσθαί τινα οἰόμενον, χαίρειν τῷ δοκοῦντι βλάπτειν· ὥσπερ καὶ τὸ αὐτῇ τῇ βλάβῃ χαίρειν, ἀδύνατον. ἔνθεν καὶ πατὴρ ὑπὸ υἱοῦ λοιδορεῖται, ὅταν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν εἶναι, τῷ παιδὶ μὴ μεταδιδῷ. καὶ πολυνείκην καὶ ἐτεοκλέα τοῦτο πολεμίους ἀλλήλοις ἐποίησε, τὸ ἀγαθὸν οἴεσθαι τὴν τυραννίδα. διὰ τοῦτο ὁ γεωργὸς λοιδορεῖ τοὺς θεοὺς, διὰ τοῦτο ὁ ναύτης, διὰ τοῦτο ὁ ἔμπορος, διὰ τοῦτο

οἱ

quidem aliter fieri nequit, quam ſi ab iis deſiſtas, quae in noſtra poteſtate non ſunt, et in iis ſolis, quae ſunt in noſtra poteſtate, bonum ac malum ponas: adeo ut, ſi quid illorum bonum aut malum opineris, omnino neceſſe ſit, cum iis excideris quae velis, et in ea, quae nolis, incideris, te culpare et odiſſe auctores. Ad hoc enim naturâ factum eſt omne animal, ut quae nocentia videantur, eorumque cauſas, fugiat et averſetur: illa autem quae proſunt, eorumque cauſas perſequatur, et admiretur. Quare fieri nequit, ut, qui ſe laedi putet, eo, quod laedere videtur, gaudeat: ſicut nec ipſo detrimento gaudere ullo modo poſſumus. Hinc quoque pater convitiis a filio proſcinditur, cum his, quae bona eſſe videntur, filium non impertit. Et Polynicen atque Eteoclem hoſtili animo hoc inter ſe diſſidere fecit, quod tyrannidem bonum eſſe putarent. Propter hoc agricola deos execratur, propter hoc nauta, propter hoc mercator, propter hoc qui uxores et liberos amiſere.

Ubi enim commŏdum, ibi et pietas. Quare quiſquis curat, ut, ſicut oportet, adpetat et declinet; hoc eodem pietatis quoque curam habet. Libare autem, et ſacrificare, et primitias offerre, ſecundum ritus patrios, omnibus convenit, pure, et non ſordide, nec negligenter; nec parce, nec ſupra facultates.

CAP. XXIX.

CUM ad vatem accedis, memento ignorare te, quem eventum res habitura ſit; venire autem, ut ex vate hoc audias. At, quale id ſit quod eventurum eſt, ſciebas, ſi quidem philoſophus es, cum accederes. Si enim aliquid ex iis ſit, quae in noſtra poteſtate non exiſtunt, neceſſe omnino eſt, neque bonum id eſſe, neque malum. Ad vatem igitur adpetitionem, aut declinationem, ne adferas; alioqui tremens eum accede: ſed cum certò nôris,

οἱ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἀπολλύντες. ὅπου γὰρ τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ εὐσεβές. ὥς τε ὅς τις ἐπιμελεῖται τοῦ ὀρέγεσθαι ὡς δεῖ, καὶ ἐκκλίνειν, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ εὐσεβείας ἐπιμελεῖται. σπένδειν δὲ καὶ θύειν, καὶ ἀπάρχεσθαι κατὰ τὰ πάτρια, ἑκάστοις προσήκει καθαρῶς, καὶ μὴ ἐπισεσυρμένως, μηδὲ ἀμελῶς, μηδὲ γλίσχρως, μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅταν μαντικῇ προσίῃς, μέμνησο, ὅτι μὲν, ὡς ἀποβήσεται, οὐκ οἶδας· ἀλλὰ ἥκεις, ὡς ἀπὸ τοῦ μάντεως ἀποπευσόμενος. ὁποῖον δὲ ἐστιν, ἐλήλυθας εἰδὼς, εἴπερ εἶ φιλόσοφος. εἰ γὰρ ἐστι τι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, πᾶσα ἀνάγκη μήτε ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι, μήτε κακόν. μὴ φέρε οὖν πρὸς τὸν μάντιν, ὄρεξιν, ἢ ἔκκλισιν· εἰ δὲ μὴ, τρέμων αὐτὸν προσέσῃ. ἀλλὰ διεγνωκὼς, ὅτι πᾶν ἀποβησόμενον, ἀδιάφορον, καὶ οὐδὲν πρὸς σὲ, ὁποῖον δ' ἂν ᾖ· ἔ-

σαι γὰρ αὐτῷ χρήσασθαι καλῶς, καὶ τοῦτο οὐδεὶς κωλύσει· θαῤῥῶν οὖν, ὡς ἐπὶ συμβούλους ἔρχου τοὺς θεούς. καὶ λοιπὸν, ὅταν τι συμβουλευθῇ, μέμνησο τίνας συμβούλους παρέλαβες, καὶ τίνων παρακούσῃς ἀπειθήσας. ἔρχου δὲ ἐπὶ τὸ μαντεύεσθαι, καθάπερ ἠξίου Σωκράτης, ἐφ' ὧν ἡ πᾶσα σκέψις τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν ἔκβασιν ἔχει, καὶ οὔτε ἐκ λόγου, οὔτε ἐκ τέχνης τινὸς ἄλλης ἀφορμαὶ δίδονται πρὸς τὸ συνιδεῖν τὸ προκείμενον. ὥστε ὅταν δέῃ συγκινδυνεῦσαι φίλῳ, ἢ πατρίδι, μὴ μαντεύεσθαι, εἰ συγκινδυνευτέον. καὶ γὰρ ἂν προείπῃ σοι ὁ μάντις, φαῦλα γεγονέναι τὰ ἱερὰ, δῆλον ὅτι ὁ θάνατος σημαίνεται, ἢ πήρωσις μέρους σώματος, ἢ φυγή. ἀλλ' ἔνι λόγος, καὶ σὺν τούτοις παρίστασθαι τῷ φίλῳ, καὶ πατρίδι συγκινδυνεύειν. τοιγαροῦν τῷ μείζονι μάντει πρόσεχε, τῷ Πυθίῳ, ὃς ἐξέβαλε τοῦ ναοῦ, τὸν οὐ βοηθήσαντα ἀναιρουμένῳ τῷ φίλῳ.

ΚΕΦ.

ris, quidquid eventurum eſt, indifferens eſſe, et nihil ad te attinere: eo enim bene uti licebit, neque hoc quiſquam vetabit: idcirco confidens ad deos, tanquam conſiliarios, adi. Caeterum ubi aliquid conſultum fuerit, memento quos conſiliarios adſumſeris, et quibus inobediens futurus ſis, ſi non parueris. De his autem vatem conſulturus veni, de quibus omnis conſultatio relationem habet ad eventum, cum nec ex ratione, nec ex ulla arte occaſiones dantur ad cognoſcendum id quod proponitur. Quare, quando unà cum amico, aut patria, periculum ſubeundum, vates non eſt conſulendus, num periculum unà ſubeundum ſit. Etenim ſi tibi vates dixerit, prava fuiſſe ſacra, manifeſtum, aut mortem ſignificari, aut membri alicujus truncationem, aut exilium. Ratio autem adeſt, etiamſi haec eventura ſint, cum amico, aut patria ſubeundum eſſe periculum. Ideoque majorem vatem, Pythium, attende, qui illum è templo ejecit, qui amico, cum interficeretur, opem non tulerat.

CAP.

CAP. XXX.

CONSTITUE jam tibi figuram aliquam, et formam, quam, cum et ſolus es, et cum homines convenis, obſerves.

I. Et quidem ſilentium tene plurimùm; aut neceſſaria loquere, et paucis. Rarò autem, occaſione quandoque invitante, ad dicendum aliquid veniemus: verum non de quibuſvis rebus; non de gladiatoribus, non de ludis Circenſibus, non de athletis, non de cibis aut potionibus, quae vulgò in ſermonem veniunt; maximè autem nihil de hominibus dicemus, aut laudando illos, aut inter ſe comparando.

II. Si igitur poſſis, ſermonibus tuis illorum qui tecum ſunt ſermones ad decentem modum traducito. Quod ſi inter extraneos derelictus fueris, tace.

III. Riſus neque multis ſit, neque ob multa, neque ſolutus.

IV. Jus-

ΚΕΦ. λ'.

Τάξον τινὰ ἤδη χαρακτῆρα σαυτῷ, καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπί τι σεαυτοῦ ὢν, καὶ ἀνθρώποις ἐντυγχάνων.

α'. Καὶ σιωπὴ τὸ πολὺ ἔστω· ἢ λαλείσθω τὰ ἀναγκαῖα, καὶ δι' ὀλίγων. σπανίως δέ ποτε καιροῦ παρακολουθοῦντος, ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἥξομεν, ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν τυχόντων· μὴ περὶ μονομάχων, μηδὲ περὶ ἱπποδρομίων, μὴ περὶ ἀθλητῶν, μὴ περὶ βρωμάτων, ἢ πομάτων, τῶν ἑκασταχοῦ λεγομένων. μάλιστα δὲ, μὴ περὶ ἀνθρώπων λέγοντες, ἢ ἐπαινοῦντες, ἢ συγκρίνοντες.

β'. Ἂν μὲν οὖν οἷός τε ῇς, μετάγε τοῖς σοῖς λόγοις τοὺς τῶν συνόντων ἐπὶ τὸ προσῆκον. εἰ δὲ ἐν ἀλλοφύλοις ἀπολειφθεὶς τύχοις, σιώπα.

γ'. Γέλως μὴ πολὺς ἔστω, μηδὲ ἐπὶ πολλοῖς, μηδὲ ἀνειμένος.

δ' Ορ-

δ'. Ὅρκον παραίτησαι, εἰ μὲν οἷόν τε εἰς ἅπαν· εἰ δὲ μὴ, ἐκ τῶν ἐνόντων.

έ. Εστιάσεις τὰς ἐξωτικὰς, καὶ ἰδιωτικὰς, διακρούου. ἐὰν δὲ ποτὲ γίνηται καιρὸς, ἐντετάσθω σοι ἡ προσοχὴ, μήποτε ἄρα ὑποῤῥυῇς εἰς ἰδιωτισμόν. ἴσθι γὰρ, ὅτι ἐὰν ὁ ἑταῖρος ᾖ μεμολυσμένος, καὶ τὸν συνανατριβόμενον αὐτῷ, μολύνεσθαι ἀνάγκη, κἂν αὐτὸς ὢν τύχῃ καθαρός.

ς'. Τὰ περὶ τὸ σῶμα, μέχρι τῆς χρείας ψιλῆς παραλάμβανε· οἷον, τροφὰς, πόμα, ἀμπεχόνην, οἰκίαν, οἰκετίαν· τὸ δὲ πρὸς δόξαν, ἢ τρυφὴν, ἅπαν περίγραφε.

ζ'. Περὶ ἀφροδίσια, εἰς δύναμιν, πρὸ γάμου καθαρευτέον· ἁπτομένῳ δὲ, ὡς νομιμόν ἐστι, μεταληπτέον, μὴ μέντοι ἐπαχθὴς γίνου τοῖς χρωμένοις, μηδὲ ἐλεγκτικός· μηδὲ πολλαχοῦ τὸ, ὅτι αὐτῷ οὐ χρῇ, παράφερε.

ή. Εάν τίς σοι ἀπαγγείλῃ, ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς λέγει, μὴ ἀπολογοῦ πρὸς

τὰ

IV. Jusjurandum recuſa, ſi fieri poteſt, prorſus: ſin minus, ſuper quibuslibet rebus.

V. Convivia extranea et vulgaria reſpue. Quod ſi quando tempus incidat, attentio tibi excitetur, ne in vulgarem ſtatum prolabaris. Scias enim, ſi ſocius pollutus fuerit, etiam converſantem cum eo pollui neceſſe eſſe, quamvis hic purus fuerit.

VI. Ea quae ad corpus pertinent, ad nudum uſum adſume: ut, cibos, potum, veſtitum, domum, familiam. Id autem omne, quod ad oſtentationem, aut delicias pertinet, circumſcribe.

VII. Circa rem veneream, quantum fieri poteſt, ante nuptias purum eſſe oportet: qui autem hanc attingit, prout lege conſtitutum eſt, percipere debet. Ne ſis tamen moleſtus utentibus, neque eos redarguas; neque ſaepius objice, te non uti.

VIII. Si quis tibi nunciet: Hic tibi maledicit; ne refuta ea quae dicta ſunt,

ſed

ſed reſponde: Ignorabat enim caetera quae mihi adſunt vitia, alioqui non ſola haec dixiſſet.

IX. In theatra ſaepe prodire, non eſt neceſſe. Quod ſi quando tempus incidat, nulli ſtudere videaris praeterquam tibi; hoc eſt, velis fieri ſola ea quae fiunt, et vincere ſolum qui vincit. Sic enim non impedieris. Adclamatione autem, et riſu ſuper aliqua re, aut diuturniore commotione, penitus abſtine. Et poſtquam diſceſſiſti, multa de iis quae facta ſunt ne diſſere, quae ad tui correctionem non conducunt. Ex eo enim adparet, admirationi tibi fuiſſe ſpectaculum.

X. Ad recitationes aliquorum ne accede, nec facile prodi. Quod ſi prodeas, gravitatem ac conſtantiam ſerva; ac ſimul vide, ne cui ſis moleſtus.

XI. Conventurus aliquem, eorum maxime qui eminere videntur, tibiipſi propone, quid in hoc feciſſet Socrates, aut Zeno:

τὰ λεχθέντα· ἀλλ' ἀποκρίνου, ὅτι ἠγνόει γὰρ τὰ ἄλλα προσόντα μοι κακὰ, ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα μόνα ἔλεγεν.

θ'. Εἰς τὰ θέατρα τὸ πολὺ παριέναι, οὐκ ἀναγκαῖον. εἰ δέ ποτε καιρὸς εἴη, μηδενὶ σπουδάζων φαίνου ἢ σεαυτῷ· τουτέστι, θέλε γίνεσθαι μόνα τὰ γινόμενα, καὶ νικᾶν μόνον τὸν νικῶντα. οὕτω γὰρ οὐκ ἐμποδισθήσῃ. βοῆς δὲ καὶ τοῦ ἐπιγελᾶν τινι, ἢ ἐπιπολὺ ἐπικινεῖσθαι, παντελῶς ἀπέχου. καὶ μετὰ τὸ ἀπαλλαγῆναι, μὴ πολλὰ περὶ τῶν γενομένων διαλέγου, ὅσα μὴ φέρει πρὸς τὴν σὴν ἐπανόρθωσιν. ἐμφαίνεται γὰρ ἐκ τοῦ τοιούτου, ὅτι ἐθαύμασας τὴν θέαν.

ί. Εἰς ἀκροάσεις τινῶν μὴ ἧκε· μηδὲ ῥᾳδίως πάριθι. παριὼν δὲ, τὸ σεμνὸν, καὶ εὐσταθὲς, καὶ ἅμα ἀνεπαχθὲς φύλασσε.

ιά. Ὅταν τινι μέλλης συμβάλλειν, μάλιστα τῶν ἐν ὑπεροχῇ δοκούντων, πρόβαλε σαυτῷ, τί ἂν ἐποίησεν ἐν τούτῳ

Σωκράτης, ἢ Ζήνων· καὶ οὐκ ἀπορήσεις, τοῦ χρήσασθαι προσηκόντως τῷ ἐμπεσόντι.

ιβ'. Ὅταν φοιτᾷς πρός τινα τῶν μέγα δυναμένων, πρόβαλε ὅτι οὐχ εὑρήσεις αὐτὸν ἔνδον, ὅτι ἀποκλεισθήσῃ, ὅτι οὐκ ἀνοιχθήσονταί σοι αἱ θύραι, ὅτι οὐ φροντιεῖ σου. κἂν σὺν τούτοις ἐλθεῖν καθήκῃ, φέρε τὰ γινόμενα, καὶ μηδέποτε εἴπῃς αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν, ὅτι οὐκ ἦν τοσούτου. ἰδιωτικὸν γὰρ, καὶ διαβεβλημένου πρὸς τὰ ἐκτός.

ιγ'. Ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἀπέστω, τὸ τινὰ τῶν ἑαυτοῦ ἔργων, ἢ κινδύνων, ἐπὶ πολὺ καὶ ἀμέτρως μεμνῆσθαι. οὐ γὰρ ὡς σοὶ ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων μεμνῆσθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σοὶ συμβεβηκότων ἀκούειν.

ιδ'. Ἀπέστω δὲ καὶ τὸ γέλωτα κινεῖν. ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τόπος εἰς ἰδιωτισμὸν, καὶ ἅμα ἱκανὸς τὴν αἰδῶ τὴν πρός σε τῶν πλησίον ἀνιέναι.

ιέ. Ἐπι-

Zeno: nec incertus haerebis, quomodo convenienter eo quod inciderit utaris.

XII. Cum adieris aliquem eorum qui magna poſſunt, propone tibi, fieri poſſe ut intus ipſum non invenias, ut excludaris, ut fores tibi non aperiantur, ut nullam tui rationem habeat. Quod ſi cum his venire officii tui ſit, fer ea quae fiunt, nec unquam ipſe tibi dicas: Non erat ille tanti. hoc quippe plebejum eſt, et hominis ad externa abjecti.

XIII. In congreſſibus abſit, ut quaedam tuorum operum, aut periculorum, frequenter et immodicè memineris. Non enim, quemadmodum tibi periculorum tuorum meminiſſe jucundum eſt; ita et aliis jucundum eſt, ea quae tibi acciderint audire.

XIV. Abſit etiam, ut riſum moveas. Lubricus enim hic locus eſt, quo in plebejam conſuetudinem labaris, et ſimul ſolus poteſt proximorum erga te verecundiam remittere.

XV. Periculoſum quoque eſt, ad ſermonis obſcoenitatem progredi. Cum igitur hujuſmodi aliquid acciderit, ſi quidem tempeſtivum ſit, increpa eum qui in obſcoenitatem progreſſus eſt: quod ſi non poſſis, at conticendo, et erubeſcendo, et ſupercilium contrahendo, manifeſtum ſit, te ſermonem iſtum moleſte ferre.

CAP. XXXI.

SI voluptatis cujuſpiam imaginem animo concipias, ſerva teipſum, ne ab ipſa unà abripiaris: ſed expectet te res iſta, et moram aliquam à te cape. Deinde memento utriuſque temporis, tum illius quo voluptate frueris, tum alterius, quo poſtquam fructus es, poenitentiâ deinde duceris, et ipſe te increpabis. Atque his oppone, quomodo, ſi abſtinueris, gaviſurus ſis, et ipſe te laudaturus. Si autem tempus tibi viſum fuerit opus adgrediendi, cave ne te vincant ejus blanditiae, et ſuavitates, et illecebrae: Sed oppone, quanto ſatius ſit conſcire ſibi hanc victoriam adepto.

ιε'. Ἐπισφαλὲς δὲ καὶ τὸ εἰς αἰσχρολογίαν προελθεῖν. ὅταν οὖν τι συμβῇ τοιοῦτον, ἂν μὲν εὔκαιρον ᾖ, ἐπίπληξον τῷ προελθόντι· εἰ δὲ μὴ, τῷ γε ἀποσιωπῆσαι, καὶ ἐρυθριᾶσαι, καὶ σκυθρωπῆσαι, δῆλος γίνου δυσχεραίνων τῷ λόγῳ.

ΚΕΦ. λά.

ΕΑΝ ἡδονῆς τινος φαντασίαν λάβῃς, φύλασσε σαυτὸν, μὴ συναρπασθῇς ὑπ' αὐτῆς· ἀλλ' ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀναβολήν τινα παρὰ σεαυτοῦ λάβε. ἔπειτα μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ' ὃν ἀπολαύσεις τῆς ἡδονῆς, καὶ καθ' ὃν ἀπολαύσας, ὕστερον μετανοήσεις· καὶ αὐτὸς σεαυτῷ λοιδορήσεις. καὶ τούτοις ἀντίθες, ὅπως ἀποσχόμενος χαιρήσεις, καὶ ἐπαινέσεις αὐτὸς σεαυτόν. ἂν δέ σοι καιρὸς φανῇ ἅψασθαι τοῦ ἔργου, πρόσεχε μὴ νικήσῃ σε τὸ προσηνὲς αὐτοῦ, καὶ ἡδὺ, καὶ ἐπαγωγόν· ἀλλ' ἀντιτίθει, πόσῳ ἄμεινον τὸ συνειδέναι σαυτῷ ταύτην νίκην νενικηκότι.

ΚΕΦ. λβ'.

ΟΤάν τι, διαγνὺς ὅτι ποιητέον ἐςὶ, ποιῇς, μηδέποτε φύγῃς ὀφθῆναι πράσσων αὐτὸ, κἂν ἀλλοῖόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ὀρθῶς ποιεῖς, αὐτὸ τὸ ἔργον φεῦγε· εἰ δὲ ὀρθῶς, τί φοβῇ τοὺς ἐπιπλήξοντας οὐκ ὀρθῶς.

ΚΕΦ. λγ'.

ΩΣ τὸ, ἤτοι ἡμέρα ἐςὶν, ἢ νύξ ἐςι, πρὸς μὲν τὸ διεζευγμένον μεγάλην ἔχει ἀξίαν· πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμένον, ἀπαξίαν. οὕτω καὶ τῶν παρακειμένων τὰ μείζω ἑλεῖν, πρὸς μὲν τὸ σῶμα μεγάλην ἔχει ἀξίαν· πρὸς δὲ τὸ κοινὸν ἐν ἑςιάσει, οἷον δεῖ, φυλάξαι, ἀπαξίαν ἔχει. ὅταν οὖν συνεσθίῃς ἑτέρῳ, μέμνησο, οὐ μόνον τὴν πρὸς τὸ σῶμα ἀξίαν τῶν παρακειμένων ὁρᾷν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὸν ἑςιάτορα οἵαν δεῖ φυλαχθῆναι.

ΚΕΦ.

CAP. XXXII.

CUM facis aliquid, quod faciendum judicaſti, nunquam fugias conſpici id faciens; etiamſi aliud quidpiam de eo multi opinaturi ſint. Si enim non rectè id facis, ipſum opus fuge: ſin rectè, quid metuis non rectè reprehendentes.

CAP. XXXIII.

QUEMADMODUM hoc: Aut dies eſt, aut nox eſt; ad disjunctum magnam habet dignitatem; ad conjunctum autem, indignitatem: Sic etiam, ex adpoſitis majorem partem capere, magnam quidem erga corpus habet dignitatem; ad ſervandam autem, qualem oportet, in convivio communionem, indignitatem habet. Cum igitur cum alio convivaris, memento, non tantùm adpoſitorum erga corpus dignitatem ſpectare; ſed etiam, qualem oporteat dignitatem erga convivatorem ſervari.

CAP. XXXIV.

SI qua perſona ſupra vires ſuſceptâ, indecorè te in ea geſſiſti; etiam quam perſonam ſuſtinere potuiſſes, omiſiſti.

CAP. XXXV.

IN ambulando quemadmodum caves, ne clavum calces, aut pedem tuum luxes: ſic cave, ne quoque principalem tui partem laedas. Et hoc ſi in quovis opere obſervaverimus, cautius opus adgrediemur.

CAP. XXXVI.

MODUS poſſeſſionis unicuique corpus eſt, ſicut pes calcei. Si igitur in his conſiſtas, modum ſervabis; ſin ea tranſieris, tanquam per praeceps poſtea te ferri neceſſe eſt. Quemadmodum et circa calceum uſu venit; ſi pedis modum tranſieris, fit ille deauratus, poſtea purpureus,

ΚΕΦ. λδ'.

ΕΑΝ ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς τι πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ ἠσχημόνησας· καὶ ὃ ἠδύνασο ἐκπληρῶσαι, παρέλιπες.

ΚΕΦ. λε'.

ΕΝ τῷ περιπατεῖν καθάπερ προσέχεις, μὴ ἐπιβῇς ἥλῳ, ἢ στρέψῃς τὸν πόδα σου· οὕτω πρόσεχε, μὴ καὶ τὸ ἡγεμονικὸν βλάψῃς τὸ σεαυτοῦ. καὶ τοῦτ' ἂν ἐφ' ἑκάστου ἔργου παραφυλάσσωμεν, ἀσφαλέστερον ἀψόμεθα τοῦ ἔργου.

ΚΕΦ. λς'.

ΜΕτρον κτήσεως τὸ σῶμα ἑκάστῳ, ὡς ὁ ποὺς ὑποδήματος. ἐὰν μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις στῇς, φυλάξεις τὸ μέτρον· ἐὰν δὲ ὑπερβῇς, ὡς κατὰ κρημνοῦ λοιπὸν ἀνάγκη σε φέρεσθαι. καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑποδήματος, ἐὰν ὑπὲρ τὸν πόδα ὑπερβῇς,

βῆς, γίνεται κατάχρυσον ὑπόδημα, εἶτα πορφυροῦν, εἶτα κεντητόν. τοῦ γὰρ ἅπαξ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὅρος οὐθείς ἐστιν.

ΚΕΦ. λζ.

Αἱ γυναῖκες, εὐθὺς ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν, ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν κυρίαι καλοῦνται. τοιγαροῦν ὁρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν αὐταῖς πρόσεστι, μόνον δὲ συγκοιμᾶσθαι τοῖς ἀνδράσιν, ἄρχονται καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. προσέχειν οὖν ἄξιον, ἵνα αἴσθωνται, διότι ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ τιμῶνται, ἢ τῷ κόσμιαι φαίνεσθαι, καὶ αἰδήμονες ἐν σωφροσύνῃ.

α. Ἀφυΐας σημεῖον, τὸ ἐνδιατρίβειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα· οἷον, ἐπὶ πολὺ γυμνάζεσθαι, ἐπὶ πολὺ ἐσθίειν, ἐπὶ πολὺ πίνειν, ἐπὶ πολὺ ἀποπατεῖν, ὀχεύειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν παρέργῳ ποιητέον· περὶ δὲ τὴν γνώμην ἡ πᾶσα ἔστω ἐπιστροφή.

pureus, deinde interpunctus. Illius enim, quod ſemel modum exceſſit, nullus eſt terminus.

CAP. XXXVII.

MULIERES ſtatim à quartodecimo anno à viris dominae vocantur. Videntes igitur, nihil aliud ſibi adeſſe, praeterquam cum viris concumbere, ornare ſe incipiunt, et in hoc ſpes habere omnes. Operae ergo pretium eſt ſtudere, ut ſentiant, non ob aliud quidquam honorem ſibi haberi, quam quod decorae videantur, et verecundae in pudicitia.

I. Nullius ingenii ſignum eſt, corpoporis ſtudio immorari; ut exerceri diu, edere diu, diu bibere, diu cacare, coire. Sed obiter haec ſunt facienda: circa mentem autem omnis tua ſit animadverſio.

CAP. XXXVIII.

CUM quid male quiſpiam facit, aut tibi maledicit, memento, illum ſuo ſe officio fungi arbitrantem, facere, aut dicere. Non poteſt ergo fieri, ut ille, quod tibi videtur, ſequatur; ſed, quod ſibiipſi. Quare ſi male hoc ipſi videtur, ipſe laeditur, qui et deceptus eſt. Etenim verum conjunctum ſi quiſquam falſum arbitretur, non conjunctum laeditur, ſed qui eſt deceptus. Si igitur ab his impetus tuus feratur, leniter adfectus eris erga convitiantem. Quare cuique rei verbis ſubjice; viſum eſt ipſi.

CAP. XXXIX.

UNAQUAEQUE res duas habet anſas: unam, quâ ferri poteſt; alteram, quâ ferri non poteſt. Frater ſi injurius ſit; inde hanc rem ne prende, quod injurius eſt; haec enim ipſius anſa eſt, quâ ferri nequit: ſed inde potius, quod frater eſt, quod tecum educatus. et prendes eam quâ parte ferri poteſt.

CAP.

ΚΕΦ. λή.

ΟΤάν τις κακῶς τι ποιῇ, ἢ κακῶς σε λέγῃ, μέμνησο, ὅτι καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος, ποιεῖ, ἢ λέγει. οὐχ οἷόν τε οὖν ἀκολουθεῖν αὐτὸν τῷ σοὶ φαινομένῳ, ἀλλὰ τῷ ἑαυτῷ. ὥστε εἰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται, ἐκεῖνος βλάπτεται, ὅς τις καὶ ἐξηπάτηται. καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς συμπεπλεγμένον, ἄν τις ὑπολάβῃ ψεῦδος, οὐ τὸ συμπεπλεγμένον βλάπτεται, ἀλλ᾽ ὁ ἐξαπατηθείς. ἀπὸ τούτων οὖν ὁρμώμενος, πράως ἕξεις πρὸς τὸν λοιδοροῦντα. ἐπιφθέγγου γὰρ ἑκάστῳ, ὅτι ἔδοξεν αὐτῷ.

ΚΕΦ. λθ'.

ΠΑΝ πρᾶγμα δύο ἔχει λαβάς. τὴν μὲν φορητήν· τὴν δὲ ἀφόρητον. ὁ ἀδελφὸς ἐὰν ἀδικῇ, ἐντεῦθεν αὐτὸ μὴ λάμβανε, ὅτι ἀδικεῖ. αὕτη γὰρ ἡ λαβή ἐστιν αὐτοῦ οὐ φορητή· ἀλλ᾽ ἐκεῖθεν μᾶλλον, ὅτι ἀδελφὸς, ὅτι σύντροφος· καὶ λήψῃ αὐτὸ, καθ᾽ ὃ φορητόν ἐστιν.

Κ Ε Φ. μ'.

Οὗτοι δὲ οἱ λόγοι ἀσύνακτοι. ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι· ἐγώ σου ἄρα κρείσσων. ἐγώ σου λογιώτερος· ἐγώ σου ἄρα κρείσσων. ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον συνακτοί. ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι· ἡ ἐμὴ ἄρα κτῆσις τῆς σῆς κρείσσων. ἐγώ σου λογιώτερος, ἡ ἐμὴ ἄρα λέξις τῆς σῆς κρείσσων. σὺ δέ γε οὔτε κτῆσις εἶ, οὔτε λέξις.

Κ Ε Φ. μα'.

Λούεταί τις ταχέως; μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι ταχέως. ϖίνει τις ϖολὺν οἶνον; μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι ϖολύν. ϖρὶν γὰρ διαγνῶναι τὸ δόγμα, ϖόθεν οἶσθα, εἰ κακῶς; οὕτως οὐ συμβήσεταί σοι, ἄλλας μὲν φαντασίας καταληπτικὰς καταλαμβάνειν, ἄλλοις δὲ συγκατατίθεσθαι.

CAP. XL.

HAE orationes tales ſunt, quae colligi non poſſint: Ego ſum ditior te; ergo ſum te melior: ego ſum facundior te; ergo ſum te melior. Sed iſtae magis colligi poſſunt: Ego ſum ditior te; mea igitur poſſeſſio, quam tua, melior eſt: ego te facundior; mea igitur dictio, quàm tua, melior. Tu autem nec poſſeſio es, nec dictio.

CAP. XLI.

LAVAT quis citò? ne dicas, malè; ſed, citò. Bibit quis multum vini? ne dicas, male; ſed, multum. Priuſquam enim dijudicâris iſtam opinionem, unde nôſti, num malè? Sic igitur tibi accidet, alia quidem viſa, quae comprehendi poſſunt, comprehendere; aliis autem rebus adſentire.

CAP. XLII.

NUSQUAM teipſum dic philoſophum, nec loquere multum inter rudes de theorematis. Velut, in convivio ne dic, quomodo oporteat edere; ſed ede, ſicut oportet. Memento enim, ſic quoque Socratem undecunque ſuſtuliſſe oſtentationem. Veniebant ad ipſum, qui philoſophis ab ipſo commendari vellent; atque ipſe illos abduxit. ſic contemni ſuſtinebat. Quare ſi apud rudes de theoremate ſermo incidat, tace plurimum. Magnum quippe periculum eſt, ne ſtatim evomas, quod non concoxeris. Et ſi quis tibi dixerit, nihil te ſcire, nec tamen tu mordearis; tunc ſcito te opus inchoâſſe. Quandoquidem et oves, non foenum evomentes, paſtoribus monſtrant, quantum comederint; ſed pabulo intus concocto, lanas atque lac proferunt. Et tu

igitur,

ΚΕΦ. μβ'.

ΜΗδαμȣ̃ σεαυτὸν εἴπης φιλόσοφον, μηδὲ λάλει τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις περὶ τῶν θεωρημάτων. οἷον, ἐν συμποσίῳ μὴ λέγε, πῶς δεῖ ἐσθίειν· ἀλλ' ἔσθιε, ὡς δεῖ. μέμνησο γὰρ, ὅτι ȣ̃τω καὶ Σωκράτης πανταχόθεν ἀφῃρήκει τὸ ἐπιδεικτικόν. ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, βȣλόμενοι φιλοσόφοις ὑπ' αὐτȣ̃ συςαθῆναι· κἀκεῖνος ἀπῆγεν αὐτȣ́ς. ȣ̃τως ἠνείχετο παρορώμενος. ὥςε κἂν περὶ θεωρήματός τινος ἐν ἰδιώταις ἐμπίπτῃ λόγος, σιώπα τὸ πολύ. μέγας γὰρ ὁ κίνδυνος, εὐθὺς ἐξεμέσαι, ὃ ȣ̓κ ἔπεψας. καὶ ὅταν εἴπῃ σοι τὶς, ὅτι ȣ̓δὲν οἶσθα, καὶ σὺ μὴ δηχθῇς, τότ' ἴσθι, ὅτι ἤρξω τȣ̃ ἔργȣ. ἐπεὶ καὶ τὰ πρόβατα, ȣ̓ χόρτον φέροντα, τοῖς ποιμέσιν ἐπιδεικνύει, πόσον ἔφαγεν· ἀλλὰ τὴν νομὴν ἔσω πέψαντα, ἔρια ἔξω φέρει, καὶ γάλα. καὶ σὺ τοίνυν μὴ τὰ θεωρήματα

τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν πεφθέντων τὰ ἔργα.

ΚΕΦ. μγ΄.

Ὅταν εὐτελῶς ἡρμοσμένος ᾖς κατὰ τὸ σῶμα, μὴ καλλωπίζου ἐπὶ τούτῳ. μηδ᾽, ἂν ὕδωρ πίνῃς, ἐκ πάσης ἀφορμῆς λέγε, ὅτι ὕδωρ πίνεις. κἂν ἀσκῆσαί ποτε πρὸς πόνον θέλῃς, σεαυτῷ, καὶ μὴ τοῖς ἔξω· μὴ τοὺς ἀνδριάντας περιλάμβανε. ἀλλὰ διψῶν ποτε σφοδρῶς, ἐπίσπασαι ψυχροῦ ὕδατος, καὶ ἔκπλυσον, καὶ μηδενὶ εἴπῃς.

ΚΕΦ. μδ΄.

Ἰδιώτου στάσις, καὶ χαρακτήρ· οὐδέποτε ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ ὠφέλειαν, ἢ βλάβην· ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν ἔξω. φιλοσόφου στάσις, καὶ χαρακτήρ· πᾶσαν ὠφέλειαν, καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ.

igitur, ne rudibus theoremata oſtende; ſed ab his concoctis, opera.

CAP. XLIII.

CUM perfectè compoſito fueris corpore, ne tibi ob id place: nec, ſi aquam bibas, ex quavis occaſione dic; aquam bibo. Quod ſi quando ad laborem te exercere velis tibiipſi, et non externis; ne ſtatuas amplectere. Sed ſi quando vehementer ſitieris, frigidam hauſtam exſpuito, ac nemini dicito.

CAP. XLIV.

PLEBEJI ſtatus, et figura: nunquam à ſeipſo expectare emolumentum, aut detrimentum; ſed ab externis. Philoſophi ſtatus, et figura: omne emolumentum, et detrimentum expectare à ſeipſo.

CAP. XLV.

SIGNA proficientis ſunt: Neminem vituperat, neminem laudat, de nemine queritur, neminem incuſat; nihil de ſeipſo dicit, ut qui aliquis ſit, et aliquid ſciat. Cum in re quapiam impeditur, aut prohibetur, ſeipſum incuſat. Et ſi quis ipſum laudet, ridet laudantem ipſe ſecum; et ſi vituperet, non ſe purgat. Circumit autem infirmorum inſtar, metuens ne quid eorum, quae conſiſtunt, moveat, priuſquam ſolidetur. Adpetitionem omnem à ſeipſo ſuſtulit: declinationem autem ad ſola ea tranſtulit, quae, contra naturam exiſtentia, in noſtra ſunt poteſtate. Impetu ad omnia remiſſo utitur. Num fatuus, aut indoctus, videatur, non curat. et ut uno dicam verbo, tanquam hoſtem, ſeipſum obſervat, et tanquam inſidiatorem.

ΚΕΦ. μέ.

Σημεῖα προκόπτοντος· οὐδένα ψέγει, οὐδένα ἐπαινεῖ, οὐδένα μέμφεται, οὐδενὶ ἐγκαλεῖ, οὐδὲν περὶ ἑαυτοῦ λέγει, ὡς ὄντος τινὸς, ἢ εἰδότος τί. ὅταν ἐμποδισθῇ τι, ἢ κωλυθῇ, ἑαυτῷ ἐγκαλεῖ. κἂν τις αὐτὸν ἐπαινῇ, καταγελᾷ τοῦ ἐπαινοῦντος αὐτὸς παρ' ἑαυτῷ· κἂν ψέγῃ, οὐκ ἀπολογεῖται. περίεισι δὲ, καθάπερ οἱ ἄῤῥωστοι, εὐλαβούμενός τι κινῆσαι τῶν καθισταμένων, πρὶν πῆξιν λαβεῖν. ὄρεξιν ἅπασαν ἦρκεν ἀφ' ἑαυτοῦ· τὴν δ' ἔκκλισιν εἰς μόνα τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐφ' ἡμῖν μετατέθεικεν. ὁρμῇ πρὸς ἅπαντα ἀνειμένῃ χρῆται. ἂν ἠλίθιος, ἢ ἀμαθὴς δοκῇ, οὐ πεφρόντικεν. ἑνὶ δέ τε λόγῳ, ὡς ἐχθρὸν ἑαυτὸν παραφυλάσσει, καὶ ἐπίβουλον.

ΚΕΦ. μϛʹ.

Ὅταν τις, ἐπὶ τῷ νοεῖν, καὶ ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι τὰ χρυσίππου, σεμνύνηται, λέγε αὐτὸς πρὸς σαυτὸν, ὅτι εἰ μὴ χρύσιππος ἀσαφῶς ἐγεγράφει, οὐδὲν ἂν εἶχεν οὗτος, ἐφ᾽ ᾧ σεμνύνεται. ἐγὼ δὲ τί βούλομαι; καταμαθεῖν τὴν φύσιν, καὶ ταύτῃ ἕπεσθαι. ζητῶ οὖν, τίς ἐστιν ὁ ἐξηγούμενος; καὶ ἀκούσας, ὅτι χρύσιππος, ἔρχομαι πρὸς αὐτόν. ἀλλ᾽ οὐ νοῶ τὰ γεγραμμένα. ζητῶ οὖν τὸν ἐξηγούμενον· καὶ μέχρι τούτων οὔπω σεμνὸν οὐδέν. ὅταν δὲ εὕρω τὸν ἐξηγούμενον, ἀπολείπεται χρῆσθαι τοῖς παρηγγελμένοις. τοῦτο αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν. ἂν δὲ αὐτὸ τοῦτο ἐξηγεῖσθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφου; πλήν γε δὴ, ὅτι ἀντὶ ὁμήρου, χρύσιππον ἐξηγούμενος. μᾶλλον οὖν, ὅταν τις εἴπῃ μοι· ἐπανάγνωθί μοι χρύσιππον, ἐρυθριῶ, ὅταν μὴ δύνωμαι

ὅμοια

CAP. XLVI.

SI quis eo, quod intelligat, et explicare poſſit Chryſippi libros, glorietur, ipſe tibi dic: Niſi obſcure ſcripſiſſet Chryſippus, nihil hic haberet, quo gloriaretur. Ego autem quid volo? Condiſcere naturam, et hanc ſequi. Quaero igitur, quis ſit qui haec explicet. Et cum audiero, Chryſippum eſſe, ad ipſum venio. Sed non intelligo ſcripta. Quaero igitur explicatorem. atque hactenus quidem praeclari nihil. Ubi autem explicatorem invenero, reliquum eſt, uti iis quae ſunt praecepta. id quod ſolùm praeclarum eſt. Si autem ipſam illam explicationem admiratus fuero, quid aliud quàm grammaticus philoſophi loco evaſi: niſi quod pro Homero Chryſippum explico. Potius igitur, cum quis mihi dixerit; Praelege mihi Chryſippum; erubeſco, quando

do ſimilia verbis facta, et conſona, oſtendere non poſſum.

CAP. XLVII.

QUAECUNQUE proponuntur, in his, velut legibus obſervandis, perſevera; tanquam impius futurus, ſi tranſgrediaris. Quodcunque autem de te quis dixerit, id ne cures. Hoc enim non amplius tuum eſt.

CAP. XLVIII.

IN quod ergo tempus differes, optimis te ipſum dignari, et in nullo orationem dividentem violare. Accepiſti theoremata, ad quae te adplicare debebas: iiſne te adplicuiſti? Qualem igitur adhuc doctorem expectas, ut in adventum ejus differas tui correctionem inſtituere? Non amplius es adoleſcens, ſed vir jam perfectus. Si igitur negligens ſis et deſidioſus, et ſemper moram ex mora facias, propoſitum ex propoſito, et dies alios poſt alios conſtituas, poſt quos tibiip-

ſi

ὅμοια τὰ ἔργα, καὶ σύμφωνα ἐπιδεικνύειν τοῖς λόγοις.

ΚΕΦ. μζ'.

ΟΣΑ προτίθεται, τούτοις, ὡς νόμοις, ὡς ἀσεβήσων ἂν παραβῇς, ἔμμενε. ὅ, τι δ' ἂν ἐρῇ τις περὶ σοῦ, μὴ ἐπιστρέφου. τοῦτο γὰρ οὐκ ἔτ' ἔστι σόν.

ΚΕΦ. μη'.

ΕΙΣ ποῖον οὖν χρόνον ἀναβαλῇ, τὸ τῶν βελτίστων ἀξιοῦν σεαυτὸν, καὶ ἐν μηδενὶ παραβαίνειν τὸν διαιροῦντα λόγον; παρείληφας τὰ θεωρήματα, οἷς ἔδει σε συμβάλλειν, καὶ συμβέβληκας; ποῖον οὖν ἔτι διδάσκαλον προσδοκᾷς, ἵνα εἰς ἐκεῖνον ὑπερθῇς τὴν ἐπανόρθωσιν ποιῆσαι τὴν σεαυτοῦ; οὐκ ἔτι εἶ μειράκιον, ἀλλ' ἀνὴρ ἤδη τέλειος. ἂν τοίνυν ἀμελήσῃς, καὶ ῥαθυμήσῃς, καὶ ἀεὶ ὑπερθέσεις ἐξ ὑπερθέσεων ποιῇς, προθέσεις ἐκ προθέσεων, καὶ ἡμέρας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ὁρίζῃς,

μεθ' ἃς προσέξεις σεαυτῷ, λήσεις σεαυτὸν οὐ προκόψας· ἀλλ' ἰδιώτης διατελέσεις καὶ ζῶν καὶ ἀποθνήσκων. ἤδη οὖν ἀξίωσον σεαυτὸν βιοῦν ὡς τέλειον, καὶ προκόπτοντα· καὶ πᾶν τὸ βέλτιστον φαινόμενον ἔστω σοι νόμος ἀπαράβατος· κἂν ἐπίπονόν τι ἢ ἡδὺ· ἢ ἔνδοξον, ἢ ἄδοξον, προσάγηται, μέμνησο, ὅτι νῦν ὁ ἀγὼν, καὶ ἤδη πάρεστι τὰ ὀλύμπια, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναβάλλεσθαι· καὶ ὅτι παρὰ μίαν ἧτταν καὶ ἔνδοσιν ἢ ἀπόλλυται προκοπὴ, ἢ σώζεται. Σωκράτης οὕτως ἀπετελέσθη ἐπὶ πάντων προσάγων ἑαυτὸν, μηδενὶ ἄλλῳ προσέχων, ἢ τῷ λόγῳ. σὺ δὲ εἰ καὶ μήπω εἶ Σωκράτης, ὡς Σωκράτης γε εἶναι βουλόμενος, ὀφείλεις βιοῦν.

ΚΕΦ. μθ'.

Ὁ Πρῶτος καὶ ἀναγκαιότατος τόπος ἐστὶν ἐν φιλοσοφίᾳ, ὁ τῆς χρήσεως τῶν θεωρημάτων· οἷον, ὁ τοῦ μὴ ψεύδεσθαι. ὁ δεύτερος, ὁ τῶν ἀποδείξεων·

οἷον,

ſi attendes, ignorabis te non proficere; ſed plebejus permanebis et vivens, et moriens. Jam igitur hoc te dignare, ut vivas tanquam perfectus, et proficiens: et quodcunque tibi optimum videtur, pro lege tibi ſit, quam tranſgredi non liceat. Ac ſi laborioſum quid, aut jucundum; glorioſum, aut inglorium offeratur, memento, nunc certamen obveniſſe, et jam adeſſe Olympia, nec differre licere: et una clade, aut inſtantia, vel perire profectum, vel ſervari. Socrates ſic perfectus evaſit, in omnibus, quae ipſi offerrentur, nulli alii rei adtendens, praeterquam rationi. Tu autem, etſi nondum es Socrates, ſic tamen, ut qui Socrates eſſe velis, debes vivere.

CAP. XLIX.

PRIMUS et maximè neceſſarius in philoſophia locus eſt, de uſu theorematum: ut, Non eſſe mentiendum. Alter, demonſtrationum: ut, Unde hoc, quod

non ſit mentiendum. Tertius locus, qui hos ipſos confirmat, et diſtinguit: ut, Unde fiat, ut hoc ſit demonſtratio. Quidnam ſit demonſtratio; quid conſecutio; quid pugna; quid falſum. Quare tertius quidem locus neceſſarius eſt ob ſecundum; ſecundus autem, ob primum. Maximè autem neceſſarius, et in quo adquieſcere oportet, eſt primus. At nos contrà facimus. In tertio enim loco immoramur, et circa illum omne ſtudium noſtrum occupatur: primi autem nullam plane curam habemus. Idcirco nos quidem mentimur: at quomodo demonſtretur, non eſſe mentiendum, in promtu habemus.

CAP. L.

IN quovis negotio haec in promtu ſunt habenda.

Duc me, ô Jupiter, atque tu fatum,
Quocunque à vobis ſum deſtinatus;

Qui

οἷον, πόθεν, ὅτι οὐ δεῖ ψεύδεσθαι. τρίτος, ὁ αὐτῶν τούτων βεβαιωτικὸς, καὶ διαρθρωτικός· οἷον, πόθεν, ὅτι τοῦτο ἀπόδειξις. τί γάρ ἐστιν ἀπόδειξις; τί ἀκολουθία; τί μάχη; τί ἀληθές; τί ψεῦδος; οὐκοῦν ὁ μὲν τρίτος τόπος ἀναγκαῖος διὰ τὸν δεύτερον· ὁ δὲ δεύτερος, διὰ τὸν πρῶτον· ὁ δὲ ἀναγκαιότατος, καὶ ὅπου ἀναπαύεσθαι δεῖ, ὁ πρῶτος. ἡμεῖς δ᾽ ἔμπαλιν ποιοῦμεν. ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τόπῳ διατρίβομεν, καὶ περὶ ἐκεῖνόν ἐστιν ἡμῖν ἡ πᾶσα σπουδή· τοῦ δὲ πρώτου παντελῶς ἀμελοῦμεν. τοιγαροῦν ψευδόμεθα μέν· πῶς δὲ ἀποδείκνυται, ὅτι οὐ δεῖ ψεύδεσθαι, πρόχειρον ἔχομεν.

ΚΕΦ. νγ΄.

ΕΠΙ παντὸς πρόχειρα ἑκτέον ταῦτα.

Ἄγου δέ μ᾽, ὦ Ζεῦ, καὶ σύ γ᾽ ἡ πεπρωμένη,
Ὅποι ποθ᾽ ὑμῖν εἰμι διατεταγμένος·

Ὡς

Ὡς ἕψομαί γ' ἄοκνος. ἢν δὲ μὴ θέλω,
Κακὸς γενόμενος, οὐδὲν ἧττον ἕψομαι.

Ὅς τις δ' ἀνάγκῃ συγκεχώρηκε καλῶς,
Σοφὸς παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ θεῖ' ἐπίσταται.

Ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον. Ὦ Κρίτων, εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ γινέσθω. ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται· βλάψαι δ' οὔ.

ΤΕΛΟΣ.

Qui ſequar impiger. Nam ſi nolim,
Improbus factus, nihilominus ſequar.

Qui autem neceſſitati bene paruit,
Sapiens apud nos habetur, et ſcit divina.

Sed et tertium. O Crito, ſi Diis hoc modo viſum fuerit, hoc modo fiat. Me quidem Anytus et Melitus occidere poſſunt; at laedere nequaquam.

FINIS.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ
ΠΙΝΑΞ.

CEBETIS THEBANI
TABULA.

Graece & Latine.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ.

Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν· ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἔμπροσθε τοῦ νεὼ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, οὓς οὐκ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν, τίνες, καὶ πόθεν ἦσαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμμένον, οὔτε στρατόπεδον· ἀλλὰ περίβολος ἦν, ἐν αὑτῷ ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο· τὸν μὲν, μείζω· τὸν δὲ, ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου· πρὸς δὲ τῇ πύλῃ ὄχλος ἐδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφεστάναι. ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθός τι γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος καὶ περιβόλου, γέρων τὶς

ἑστὼς,

CEBETIS THEBANI
TABULA.

FORTE in Saturni ſacello deambulantes, cùm alia multa in eo donaria ſpectabamus; tùm tabulam quandam paulò altius ante templum poſitam, in qua pictura quaedam erat peregrina, et quae peculiares fabulas contineret; cujuſmodi autem, et unde, iſtae eſſent, conjicere non poteramus. Neque enim, quod pictum erat, urbs nobis eſſe videbatur, neque caſtra; ſed ſeptum erat, alia duo intra ſe ſepta continens; majus, alterum; alterum, minus. Porta etiam erat in primo ſepto; atque ad hanc portam multa turba adſtare videbatur. Intra ſeptum autem multitudo quaedam mulierum conſpiciebatur. Caeterum in primae portae, ac ſepti, aditu, ſenex quidem ſtabat, qui indicium faciebat, quaſi ingredi-

ingredienti turbae aliquid praeciperet. Cum autem de illius ſabulae explicatione diu inter nos ambigeremus, ſenex quidam adſtans: Nihil miri, inquit, ô hoſpites, vobis accidit, quod hujus picturae ſignificationem non adſequimini. Nam et ex indigenis multi ignorant, quam hujus picturae explicatio vim habeat. Nec enim civitatis eſt donarium; ſed hoſpes aliquis olim huc advenerat, vir cordatus, magnâque ſapientiâ praeditus, ſermone autem et opere Pythagoream aliquam, et Parmenideam vitam aemulatus, qui et templum hoc, et picturam Saturno dedicavit. Num igitur, inquam ego, et ipſum virum, utpote a te viſum, nôſti? Etiam longo, inquit, tempore eum ſui admiratus. Quamvis enim junior eſſet, de multis et eximiis rebus diſputabat. et de hujus quoque fabulae ſignificatione ſaepe ipſum audivi diſſerentem. Per Jovem igitur, inquam ego, niſi magnum aliquod tibi negotium eſt, fabulam nobis explica:

audire

ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προστάττων τὶ τῷ εἰσιόντι ὄχλῳ. ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τὶς παρεστὼς· οὐδὲν δεινὸν πάσχετε, ὦ ξένοι, ἔφη, ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. οὐ γὰρ τῶν ἐπιχορίων πολλοὶ ἴσασι, τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναιτο. οὐδὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα, ἀλλὰ ξένος τὶς πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ πυθαγόρειόν τινα καὶ παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, ὃς τό, τε ἱερὸν τοῦτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ κρόνῳ. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γιγνώσκεις ἑωρακώς; καὶ ἐθαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν πολὺν χρόνον. νεώτερος γὰρ ὢν, πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο· καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας πολλάκις αὐτοῦ ἠκηκόειν διεξιόντος. πρὸς διὸς τοίνυν, ἔφην ἐγὼ, εἰ μή τις σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι

ἡμῖν. πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι, τί ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος. οὐδεὶς φθόνος, ὦ ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τουτὶ δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. οἷόν τι; ἔφην ἐγώ. ὅτι εἰ μὲν προσέξετε, ἔφη, καὶ συνήσετε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε· εἰ δὲ μὴ, ἄφρονες, καὶ κακοδαίμονες, καὶ πονηροὶ, καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοικυῖα τῷ τῆς σφιγγὸς αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προὔβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίῃ τὶς, ἐσώζετο· εἰ δὲ μὴ συνίῃ, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγξ ἐστιν· αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε, τί ἀγαθὸν, τί κακὸν, τί οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ. ταῦτ᾽ οὖν ἐὰν μή τις συνίῃ, ἀπόλλυται ὑπ᾽ αὐτῆς οὐκ εἰσάπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται, καθάπερ οἱ

audire enim admodum cupimus, quidnam hoc fabulae ſit. Nullâ invidiâ, ô hoſpites, inquit, tangor: ſed hoc vos audire oportet, periculi aliquid habere explicationem. Cujuſmodi? inquam ego. Quoniam, inquit, ſi animadverteritis quae dicuntur, et intellexeritis, prudentes, et beati eritis: ſin minus, inſipientes, et infelices, ac improbi, indoctique, male vivetis. Quippe Sphingis aenigmati haec explicatio ſimilis eſt, quod illa hominibus proponebat: illud enim ſi quis intelligeret, ſalvus evadebat; ſi non intelligeret, à Sphinge necabatur. Similiter in hac explicatione ſe res habet. Amentia enim hominibus Sphinx eſt: obſcurè autem et haec innuit, quid bonum in vita ſit, quid malum; quid nec bonum, nec malum. Quae quidem ſi quis non intelligat, ab ea perimitur non ſemel, uti à Sphinge devoratus moriebatur; ſed paulatim in tota vita abſumitur, ſicut illi, qui lento ſupplicio excruciandi tradun-

tur. At ſi quis iſta cognorit, vice verſâ Amentia perit, ipſe autem ſalvus evadit, et beatus ac felix omnem vitam tranſigit. Vos igitur attendite, nec obiter auſcultate. Proh Hercules, in quantum nos deſiderium conjeciſti, ſiquidem haec ita ſe habent. Omnino verò, inquit, haec ita ſe habent. Quin igitur nobis iſta ſtatim explicas, non ſupinè auſcultaturis, ſiquidem et poena tanta propoſita eſt. Ille igitur arreptâ virgâ quâdam, eâque ad picturam extenſâ; Videtis, inquit, hocce ſeptum? Videmus. Quod primum vos ſcire oportet, hic locus Vita adpellatur: ac multa illa turba, quae portae adſtat, iſti ſunt, qui in vitam ſunt ingreſſuri. Senex autem, qui ſtat ſuperiùs, chartam aliquam una manu tenens, et alterâ quaſi aliquid oſtendens; hic Genius vocatur. Praecipit autem ingredientibus, quid eos facere oporteat, ubi in vitam ingreſſi fuerint:

et,

ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι. ἂν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν ἡ μὲν ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρακούετε. ὦ ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, οὕτως ἔχοντα. οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. ἀναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ, καὶ ἐκτείνας πρὸς τὴν γραφὴν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὸν περίβολον τοῦτον; ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεστὼς, οἱ μέλλοντες εἰσπορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰσιν. ὁ δὲ γέρων, ὁ ἄνω ἑστηκὼς, ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ, ὥσπερ δεικνύων τὶ, οὗτος δαίμων καλεῖται. προστάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν

εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον· καὶ δεικνύει, ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν, ἢ πῶς; ἔφην ἐγώ. ὁρᾷς, εἶπε, παρὰ τὴν πύλην, θρόνον τινὰ κείμενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὗ κάθηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ εἴδει, καὶ πιθανὴ φαινομένη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; ὁρῶ· ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕτη; ἔφην. ἀπάτη καλεῖται, φησιν, ἡ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα, τί πράττει αὕτη; τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸν βίον ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει. τοῦτο δὲ τί ἐστι τὸ ποτόν; πλάνη, ἔφη, καὶ ἄγνοια. εἶτα τί; πιόντες τοῦτο, πορεύονται εἰς τὸν βίον. πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὔ; πάντες πινουσίν, ἔφη· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖον· οἱ δὲ ἧττον. ἔτι δὲ οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναικῶν ἑταιρῶν, παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν; ὁρῶ.

αὗται

et, quam viam ipſos oporteat inſiſtere, ſi ſalvi in vita eſſe velint, oſtendit. Quam igitur, inquam ego, viam inſiſtere jubet, aut quomodo? Viden', inquit, ad portam ſolium quoddam poſitum hoc loco, ubi turba ingreditur, cui mulier fucatâ formâ inſidet, quae perſuadendi facultate praedita videatur, manu poculum quoddam tenens? Video, inquam; ſed quaenam ea eſt? Seductio, inquit, vocatur, quae omnes homines in errorem inducit. Porro, quid haec agit? In vitam ingredientibus vim ſuam propinat. Sed potio illa quaenam eſt? Error, inquit, et Inſcitia. Quid praeterea? Hoc poculo exhauſto in vitam eunt. Num verò omnes errorem bibunt, annon? Omnes, inquit, bibunt: ſed plus alii; alii minus. Sed viden' praeterea intra portam mulierum meretricum multitudinem quandam, omnigenas formas habentium?

Video.

Video. Hae ergo, Opiniones, et Cupiditates, et Voluptates adpellantur. Cùm igitur turba ingreditur, proſiliunt illae, et ad ſingulos ſe adplicant; deinde eos abducunt. Quo vero eos abducunt? Aliae, inquit, ut ſerventur; aliae, ut pereant, propter ſeductionem. O admirande, quam acerbam potionem iſtam dicis? Atqui omnes, inquit, pollicentur, ad optima ſe quemque perducturas, et ad vitam beatam, ac commodam: illi autem ob inſcitiam, et errorem, quem a Seductione hauſerunt, non inveniunt, quae ſit vera illa via, quam in vita inſiſtere oporteat; ſed temere, uti oves, errant. Viden' quoque prius ingreſſos, ut circumagantur, quo iſtae monſtrent? Id, inquam, video. At mulier illa quaenam eſt, quae quaſi caeca, et inſana quaedam eſſe videtur, rotundo alicui lapidi inſiſtens? Adpellatur, inquit, Fortuna: eſt autem non ſolùm caeca, ſed inſana etiam,

αὗται τοίνυν δόξαι, καὶ ἐπιθυμίαι, καὶ ἡδοναὶ, καλοῦνται. ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕκαστον· εἶτα ἀπάγουσι. ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; αἱ μὲν, εἰς τὸ σώζεσθαι, ἔφη· αἱ δὲ, εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι, διὰ τὴν ἀπάτην. ὦ δαιμόνιε, ὡς χαλεπὸν τὸ στόμα λέγεις; καὶ πᾶσαί γε, ἔφη, ἐπαγγέλλονται, ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα, καὶ λυσιτελῆ· οἱ δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπώκασι παρὰ τῆς ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι, ποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ἡ ἐν τῷ βίῳ· ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῆ, ὥς περ ὁρᾷς, καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευομένους, ὡς περιάγονται, ὅπῃ ἂν αὗται δεικνύουσιν; ὁρῶ τοῦτο, ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἡ ὥς περ τυφλὴ, καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου; καλεῖται μὲν, ἔφη, τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομένη, καὶ κωφή.

αὕτη

αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει; περιπορεύεται πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι· παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρῆμα, ἃ δέδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῆ καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηνύει τὴν φύσιν αὐτῆς. ποῖον τοῦτο; ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν. εἶτα, τί τοῦτο σημαίνει; ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις. ἐκπλώσεις γὰρ μεγάλαι, καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ. ὁ δὲ ὄχλος, ὁ πολὺς οὗτος, ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκώς, τί βούλεται, καὶ τίνες καλοῦνται; καλοῦνται καὶ οὗτοι ἀπροβούλευτοι. αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν, ἃ ῥίπτει. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν· οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν, ἐκτετακότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δοκοῦντες, ἔφη, χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ εἰληφότες τι παρὰ τῆς τύχης εἰσίν· οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσιν· οἱ

δὲ

am, ac ſurda. Quodnam igitur ejus munus eſt? Paſſim, inquit, vagatur, et aliis quidem facultates eripit, quae aliis largitur; ſed ab iiſdem iterum iſta, quae dederat, ſtatim aufert, aliiſque temere ac inconſtanter donat. Quare et ſignum iſtud pulchrè ingenium ejus indicat. Ecquod illud ſignum? inquam ego. Quod rotundo lapidi inſiſtit. Caeterùm quid hoc ſignificat? Munus ab éa profectum non eſſe certum, firmumque. Magni enim, durique caſus ſuccedunt, ſi quis illi credat. At illa multa turba, quae Fortunam circumſtat, quid vult, et quo nomine adpellantur? Etiam hi adpellantur Inconſulti. Petunt autem eorum quiſque, quae illa projicit. Quî igitur non ſimili vultu ſunt; ſed eorum alii gaudere videntur; alii animum dejiciunt, tenſis manibus? Qui ex his, inquit, gaudere ac ridere videntur, ſunt, qui aliquid a Fortuna acceperunt; qui quoque Bonam Fortunam eam nominant: at qui plorare

plorare videntur, ac manus tendiſſe, ſunt, à quibus illa abſtulit, quae ipſis ante dederat; qui contrà Malam Fortunam ipſam adpellant. Quae igitur ea ſunt, quae ipſis donat; quod, qui accipiunt, ita laetentur; at qui perdunt, plorent? Illa, inquit, quae pleriſque hominibus bona eſſe videntur. Quaenam verò illa ſunt? Divitiae ſcilicet, et gloria, ac nobilitas: inſuper liberi, et imperia, ac regna, aliaque, quae his adſimilia. Haec igitur quomodo non ſunt bona? De his quidem, inquit, et poſthac diſputabimus. nunc circa fabulae enarrationem verſemur. Eſto ita. Viden' igitur, ubi hanc portam praeterieris, ſuperius aliud ſeptum, et mulieres extra ſeptum ſtantes, ornatas, uti meretrices ſolent. Admodum, inquam. Harum igitur alia Incontinentia vocatur; alia, Luxuria; alia, Inexplebilitas; alia, Adulatio. Quid ergò

δὲ δοκοῦντες κλαίειν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτεταχότες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, ἃ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς· οὗτοι πάλιν κακὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσι. τίνα οὖν ἐστιν, ἃ δίδωσιν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες, χαίρουσιν· οἱ δὲ ἀποβάλλοντες, κλαίουσι; ταῦτα, ἔφη, ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά. ταῦτα οὖν τίνα ἐστί; πλοῦτος δηλαδὴ, καὶ δόξα, καὶ εὐγένεια, καὶ τέκνα, καὶ τυραννίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ τἄλλα, ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ ἐστιν ἀγαθά; περὶ μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα. νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γινώμεθα. ἔστω οὕτως. ὁρᾷς οὖν, ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου ἑστηκυίας, κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἡ μὲν ἀκρασία καλεῖται· ἡ δὲ, ἀσωτία· ἡ δὲ, ἀπληστία· ἡ δὲ, κολακεία. τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν

αὗται; παραλήρουσιν, ἔφη, τοὺς εἰληφότας τὶ παρὰ τῆς τύχης. εἶτα τί; ἀναπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς, καὶ κολακεύουσι, καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐταῖς μένειν, λέγουσαι, ὅτι βίον ἕξουσιν ἡδὺν, καὶ ἄπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν. ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῶν, εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἡ διατριβὴ, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον· εἶτ' οὐκ ἔστιν. ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται, ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατησθίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ, ὅταν ἀναλώσῃ πάντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις ταῖς γυναιξὶ δουλεύειν, καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά· οἷον, ἀποστερεῖν, ἱεροσυλεῖν, ἐπιορκεῖν, προδιδόναι, λῃΐζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τούτοις παραπλήσια. ὅταν οὖν πάντα αὐτοῖς ἀπολείπῃ, παραδίδονται τῇ τιμωρίᾳ. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς ὀπίσω τὶ αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θύριον

gò hîc iſtae adſtant? Obſervant, inquit, eos qui â Fortuna quippiam acceperunt. Quid deinde? Exiliunt, et ad illos ſe adplicant, iiſque adulantur, et petunt, ut apud ſe maneant, dicentes; vitam jucundam, labore ac adflictatione vacuam acturos. Quod ſi quis igitur ad perfruendas voluptates perſuadeatur, aliquamdiu jucunda videtur eſſe ea conſuetudo, quamdiu hominem titillaverit: poſtea ſecus adparet. Ubi enim evigilaverit, ſe non comediſſe, ſed potius ab ea comeſum fuiſſe, et contumeliis adfectum, ſentit. Quare etiam, cum omnia, quae à Fortuna acceperat, inſumſerit, his mulieribus ſervire cogitur, omniaque perpeti, et indecorè ſe gerere, et harum gratiâ flagitioſa perpetrare: ut, defraudare, ſacrilegium facere, pejerare, prodere, praedas agere, et quaecunque his adfinia ſunt. Quando autem ipſis omnia defecerint, traduntur Ultioni. Et quaenam haec eſt? Viden' pone illas paul-

lùm, inquit, quaſi oſtiolum exiguum, et locum quendam anguſtum, ac caliginoſum. Video. Ergone et mulieres adeſſe videntur foedae, et ſordidae, et laceris veſtibus indutae? Ita ſanè. Harum igitur, inquit, illa quae flagellum manu tenet, vocatur Ultio; iſta, quae caput genibus impoſuit, Moeſtitia; haec, quae capillos ſibi evellit, Anxietas. Sed alter ille, qui mulieribus adſtat, deformis quidam, et macer, ac nudus; et pone illum quaedam ipſi ſimilis, turpis, ac gracilis; quiſnam eſt? Ille, inquit, Ploratus vocatur; haec autem, quae ejus ſoror, Exanimatio. His itaque traditur, et cum his, poenas dans, vitam agit. Deinde rurſus hinc in aliam domum projicitur, in Miſeriam, atque hîc reliquum vitae exigit, in omni miſeria, niſi Poenitentia ipſi forte fortuna occurrerit. Quid deinde fit? Si Poenitentia ipſi occurrat, ex iis malis ipſum eripit, aliamque ipſi opinionem commendat, et cupiditatem,

quae

ριον μικρὸν, καὶ τόπον στενόν τινα, καὶ σκοτεινόν; οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ, καὶ ῥυπαραὶ, καὶ ῥάκη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἔφη, ἡ μὲν, τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται τιμωρία· ἡ δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα, λύπη· ἡ δὲ, τὰς τρίχας τίλλουσα ἑαυτῆς, ὀδύνη. ὁ δ' ἄλλος οὗτος, ὁ παρεστηκὼς, αὐταῖς, δυσειδής τις καὶ λεπτὸς, καὶ γυμνός· καὶ μετὰ ταῦτά τις ὁμοία αὐτῷ, αἰσχρὰ καὶ λεπτὴ, τίς ἐστιν; ὁ μὲν, ὀδυρμὸς καλεῖται, ἔφη· ἡ δὲ, ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἀθυμία. τούτοις οὖν παραδίδοται, καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τιμωρούμενος. εἶτα πάλιν ἐνταῦθεν εἰς ἕτερον οἶκον ῥίπτεται, εἰς τὴν κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει, ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν ἡ μετάνοια αὐτῷ συναντήσῃ, ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συνίστησιν αὐτῷ ἑτέραν δόξαν, καὶ ἐπιθυ-

μίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἄγουσαν· ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν ψευδοπαιδείαν καλουμένην. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν μέν, φησι, τὴν δόξαν ταύτην προσδέξηται, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καθαρθεὶς ὑπ' αὐτῆς, σώζεται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ· εἰ δὲ μὴ, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς ψευδοπαιδείας. ὦ ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ ψευδοπαιδεία, ποία ἐστίν; ἔφην ἐγώ. οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερον περίβολον ἐκεῖνον; καὶ μάλα, ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἴσοδον, γυνή τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ, καὶ εὔτακτος εἶναι; καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοὶ, καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων, παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἔστι δέ· ἀλλὰ ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μέν τοι σωζόμενοι, ὁπόταν βούλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἐλθεῖν, ὧδε πρῶτον παραγίγνονται. πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν, ἐπὶ τὴν ἀλη-

quae ad Veram Diſciplinam ducit: ſed ſimul quoque eam commendat opinionem, quae ducit ad Falſam, quae vocatur, Diſciplinam. Quid tum fit? Siquidem, inquit, hanc opinionem amplectatur, quae ad Veram Diſciplinam ipſum perducit, ab ea purgatus, ſervatur, et beatus, ac felix in omni vita exiſtit: ſin minus, iterum, a Falſa Diſciplina ſeducitur. Proh Hercules, quam grande et alterum hoc periculum! Haec autem, inquam ego, falſa Diſciplina, quaenam eſt? Annon, vides, inquit, alterum illud ſeptum? Equidem video, inquam. Nonne extra id ſeptum, ad aditum, mulier quaepiam ſtat, quae valde munda, et compoſita eſſe videtur? Plane, inquam, ita eſt. Hanc igitur multi ac vani hominum Diſciplinam vocant: non tamen, inquit, ea eſt, ſed Falſa Diſciplina. Attamen qui ſervantur, quando ad Veram Diſciplinam venire volunt, huc primum accedunt. Numquid igitur

tur alia via nulla eſt, quae ad Veram Diſciplinam ducat? Eſt, inquit. Hi vero homines, qui intra ſeptum remeant, quinam ſunt? Falſae, inquit, Diſciplinae amatores, decepti, dum Verae Diſciplinae conſuetudine ſe uti putant. Quibus vero nominibus iſti adpellantur? Alii, inquit, Poëtae; alii, Rhetores; alii, Dialectici; alii, Muſici; alii, Arithmetici; alii, Geometrae; alii, Aſtrologi; alii, Voluptarii, alii, Peripatetici; alii, Critici, et quicunque alii his ſimiles exiſtunt. Verum iſtae mulieres, quae circumcurſare videntur; primis ſimiles, in quibus eſſe ajebas Incontinentiam; caeteraeque cum illis verſantes; quaenam ſunt? Illae ipſae ſunt, inquit. Numquid igitur et huc commeant? Per Jovem, et huc. rarò tamen, nec ita uti in primo ſepto. Utrum vero, et Opiniones. Certe, inquit. Namque et in his, per Jovem, potio illa adhuc, quam à Seductione hauſerant, adeoque Inſcitia

manet,

ἀληθινὴν παιδείαν ἄγουσα; ἔστιν, ἔφη.
οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔσω τοῦ περιβό-
λου ἀνακάμπτοντες, τίνες εἰσίν; οἱ τῆς
ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἐρασταὶ, ἠπατημέ-
νοι, οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς παιδεί-
ας συνομιλεῖν. τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι;
οἱ μὲν, ποιηταὶ, ἔφη· οἱ δὲ, ῥήτορες·
οἱ δὲ, διαλεκτικοί· οἱ δὲ, μουσικοί· οἱ
δὲ, ἀριθμητικοί· οἱ δὲ, γεωμέτραι· οἱ
δὲ, ἀστρολόγοι· οἱ δὲ, ἡδονικοί· οἱ δὲ,
περιπατητικοί· οἱ δὲ, κριτικοί· καὶ ὅσοι
ἄλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσιοι. αἱ δὲ
γυναῖκες ἐκεῖναι, αἱ δοκοῦσαι περιτρέχειν,
ὅμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι
τὴν ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ μετ'
αὐτῶν, τίνες εἰσίν; αὗται ἐκεῖναί εἰσιν,
ἔφη. πότερον οὖν καὶ ὧδε εἰσπορεύονται;
νὴ δία, καὶ ὧδε· σπανίως δὲ, καὶ οὐχὶ ὥς
περ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πότερον οὖν
καὶ αἱ δόξαι; ναὶ, ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ καὶ
ἐν τούτοις τὸ πόμα, ὃ ἔπιον παρὰ τῆς
ἀπάτης, καὶ ἡ ἄγνοια μένει νὴ δία, καὶ

μετ'

μετ' αὐτῆς γε ἡ ἀφροσύνη. καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν οὔθ' ἡ δόξα, οὔθ' ἡ λοιπὴ κακία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες τῆς ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν, καὶ πίωσι τὴν τούτου καθαρτικὴν δύναμιν, καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς δόξας, καὶ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν κακίαν. τότε ἂν οὕτω σωθήσονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ ψευδοπαιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται, οὐδὲ ἐλλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ὁδός ἐστιν, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν παιδείαν; ὁρᾷς, ἔφη, ἄνω τόπον τινὰ ἐκεῖνον, ὅπου οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. οὐκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικρὰν, καὶ ὁδόν τινα πρὸς τῆς θύρας, ἥτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται, ὥς περ δυσανόδου τινὸς, καὶ τραχείας, καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης; καὶ μάλα, ἔφην. οὐκοῦν καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις στενὴ πάνυ,

καὶ

manet, cumque ea Amentia. Neque verò ab illis receſſerit aut Opinio, aut reliqua vitiorum caterva, antequam repudiatâ falſâ Diſciplinâ, in veram viam ingreſſi fuerint, et poculum, iſtius potionis purgandae vim habens, biberint, ejecerintque quaecunque habent mala, et opiniones, atque inſcitiam, omnemque reliquam pravitatem. tum demum ita ſalvi evaſerint. At ſi hîc apud falſam Diſciplinam maneant, nunquam exſolventur; nec harum doctrinarum cauſa ullum iis malum deerit. Cujuſmodi igitur haec via eſt, quae ad Veram Diſciplinam ducit? Viden', inquit, ſuperiùs locum quendam, illum ubi nullus habitat, ſed qui deſertus eſſe videtur. Video. Nonne et januam quandam parvam, viamque aliquam ad januam, quae parum à turba teritur: valdè enim pauci hac incedunt, ut quae adſcenſu difficilis, et aſpera, ac ſaxoſa eſſe videatur? Admodum, inquam, video. Annon et collis quiſpiam excelſus eſſe videtur, et ad-

adſcenſus, arctus admodum, profunda hinc et illinc praecipitia habens? Video. Haec igitur, inquit, via eſt, quae ad Veram Diſciplinam ducit; quam etiam inſpicere quis horreat. Porrò viden' quoque ſuprà, circa collem, magnam, et excelſam, circumcirca praeruptam rupem? Video, inquam. Vides praeterea duas mulieres, ſupra rupe ſtantes, nitidas, et bona corporis habitudine, et quàm alacriter manus protenderint? Video: ſed quae illarum, inquam, ſunt nomina? Altera, inquit, Continentia vocatur; altera, Tolerantia. ſunt autem ſorores. Quid igitur manus promptè adeo protenderunt? Hortantur, inquit, eos, qui ad hoc loci veniunt, ut bono animo atque intrepido ſint, dicuntque; Paululum adhuc ipſis eſſe tolerandum. in bonam viam deinde venturos. Ubi ergo ad rupem venerint, quomodo adſcendunt? neque enim ullam ſemitam video, quae eò ducat. Illae de praecipitio deſcendunt, eoſque ſurſum ad ſe trahunt: deinde eos quieſcere jubent. et paulo poſt conferunt

iis

ϗ κρημνοὺς ἔχουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν βαθεῖς; ὁρῶ. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδὸς, ἔφη, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν· ϗ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. οὐκοῦν ϗ ἄνω γε, περὶ τὸν βουνὸν, ὁρᾷς πέτραν μεγάλην, ϗ ὑψηλὴν, κύκλῳ ἀπόκρημνον; ὁρῶ, ἔφην. ὁρᾷς οὖν ϗ γυναῖκας δύο, ἑστηκυίας ἐπὶ τῆς πέτρας, λιπαρὰς, ϗ εὐεκτούσας τῷ σώματι, ϗ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλοῦνται, ἔφην, αὗται; ἡ μὲν ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη· ἡ δὲ, καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖρας ἐκτετάκασιν οὕτω προθύμως; παρακαλοῦσιν, ἔφη, τοὺς παραγινομένους ἐπὶ τὸν τόπον, θαῤῥεῖν, ϗ μὴ ἀποδειλιᾶν, λέγουσαι· ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτούς. εἶτα ἥξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν παραγένωνται ἐπὶ τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν οὐδεμίαν ἐπ᾽ αὐτήν. αὗται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκαταβαίνουσι, ϗ ἕλκουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτάς· εἶτα κελεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι. ϗ με-

τὰ μικρὸν διδόασιν ἰσχὺν καὶ θάρσος, καὶ ἐπαγγέλλονται αὐτοὺς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ὡς ἔστι καλή τε καὶ ὁμαλὴ, καὶ ἀπόρβατος, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνει, νὴ δία. ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθε τοῦ ἄλσους ἐκείνου τόπον τινὰ, ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδὴς, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον, καὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; Εὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη. ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαιμονία. εἶεν, ἔφην ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι γυνὴ τίς ἐστι καλὴ, καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον, μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, στολὴν δ' ἔχουσα ἁπλῆν, καὶ ἀκαλλώπιστον; ἕστηκε δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου, ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλαι δύο εἰσί·

θυγα-

iis robur, ac fiduciam, et pollicentur, ſe ad veram Diſciplinam eos perducturas: monſtrant interim ipſis viam, ut et amoena ſit, et plana, èt expedita, et ab omni malo pura, quemadmodum vides. Adparet, per Jovem. Viden' verò, inquit, et ante iſtum ſaltum, locum quendam, qui amoenus eſſe videtur, et pratum ſpecie praefert, multoque lumine illuſtratur? Admodum. Num ergò et in prato medio ſeptum aliud animadvertis, et portam aliam? Ita eſt. Sed quomodo hic locus adpellatur? Beatorum domicilium, inquit. Hîc enim vitam agunt virtutes omnes, ipſaque Beatitudo. Sic ſane neceſſe eſt, inquam ego, amoenum eſſe locum. Vides igitur ad portam, inquit, mulierem quandam pulchram, vultu compoſito, mediâ autem et ſtatâ jam aetate, ſimplici amictu abſque lenocinio indutam? Inſiſtit autem non rotundo, ſed quadrato lapidi, firmiter poſito: duas item cum ea alias, quae filiae ipſius eſ-

ſe videntur? Haec ita ſe habere adparet Harum igitur illa, que in medio conſiſtit, Diſciplina eſt; iſta, Veritas; haec, Suada. Quid verò haec quadrato lapidi inſiſtit? Signum, inquit, eſt, adeuntibus viam ad eam eſſe certam, firmamque, nec minus certò ab accipientibus poſſideri quae ab ea dantur. Et quae ſunt illa, quae haec donat? Fiducia, et Timoris vacuitas, inquit ille. Haec autem quaenam ſunt? Scientia, inquit, nihil unquam in vita grave patiendi. Deum immortalem, inquam, quam pulchra illa ſunt dona. Sed quamobrem ita ſtat extra ſeptum? Ut accedentibus, inquit, medeatur, et vim purgatricem propinet: et poſteaquam purgati fuerint, ſic eos ad virtutes introducat. Quomodo illud, inquam ego? neque enim intelligo. At intelliges, inquit. Quemadmodum ſi quis fortè morbo graviter laborans, et ad medicum veniens, prius purgantibus medicamentis omnia, quae morbo cauſam dederunt,

θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι. ἐμφαίνει
οὕτως ἔχειν. τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ
μέσῳ, παιδεία ἐστίν· ἡ δὲ, ἀλήθεια· ἡ
δὲ, πειθώ. τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετρα-
γώνου αὕτη; σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλής
τε, καὶ βεβαία, ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδός ἐστι
τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσ-
φαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. καὶ τίνα
ἐστὶν, ἃ δίδωσιν αὕτη; θάρσος, καὶ ἀφο-
βία, ἔφη ἐκεῖνος. ταῦτα δὲ τίνα ἐστίν;
ἐπιστήμη, ἔφη, τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν
παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. ἡράκλεις, ὡς καλὰ,
ἔφην, τὰ δῶρα. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ἔξω
τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως; ὅπως τοὺς
παραγινομένους, ἔφη, θεραπεύῃ, καὶ πο-
τίζῃ τῇ καθαρτικῇ δυνάμει. εἶθ' ὅταν
καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ πρὸς τὰς
ἀρετάς. πῶς τοῦτο, ἔφην ἐγώ; οὐ γὰρ συ-
νίημι. ἀλλὰ συνήσεις, ἔφη. ὡς ἂν εἴ τις
φιλοτίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς τὸν
ἰατρὸν ἂν δήπου γινόμενος, πρότερον κα-
θαρτικοῖς ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦν-

τα· εἶτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν, καὶ ὑγίειαν, καθίστηκεν· εἰ δὲ μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέταττεν, ἀλόγως ἂν δήπου ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. ταῦτα συνίημι, ἔφην ἐγώ. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν παιδείαν ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτὸν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα, ὅσα ἔχων ἦλθε. ποῖα ταῦτα; τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν ἐπεπώκει παρὰ τῆς ἀπάτης, καὶ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὸν θυμὸν, καὶ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ὧν ἐνεπλήσθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. ὅταν οὖν καθαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει; ἔνδον, ἔφη, πρὸς τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. ποίας ταύτας; οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ἔσω τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, αἳ ἀσειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι, καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἄτρυφερον, καὶ ἁπλῆν ἔχουσιν·

derunt, ejiceret; ſic purgatum poſtea medicus viribus ac ſanitati reſtitueret; ſin iis, quae praeciperentur, non paruerit, merito rejectus, morbo perierit. Haec intelligo, inquam ego. Ad eundem igitur, inquit, modum, ad Diſciplinam quoque ſi quis acceſſerit, medicinam ipſi facit, et vim ſuam propinat; ut expurget primùm, ac ejiciat omnia mala, quae ſecum attulit. Quaenam haec? Ignorantiam, atque Errorem, quem à Seductione hauſerat, et Adrogantiam, et Cupiditatem, et Incontinentiam, et Iram, et Avaritiam, et reliqua omnia, quibus in primo ſepto imbutus fuerat. Quando igitur purgatus fuerit, quò ipſum ablegat? Intrò, inquit, ad Scientiam, et ad reliquas virtutes. Quas verò illas? Annon vides, inquit, intra portam, chorum mulierum, quae bonâ formâ videntur eſſe, et compoſitis moribus, et amictu ſimplici, minimeque luxurioſo decorae: praeterea ut non fucatae, et nequaquam

nequaquam, uti reliquae, ornatae incedant? Video, inquam. Sed quae ſunt harum nomina? Prima, inquit, Scientia vocatur: caeterae, hujus ſorores, ſunt Fortitudo, et Juſtitia, Benignitas, Temperantia, Modeſtia, Libertas, Continentia, Manſuetudo. O pulcherrimas, inquam ego! quàm magna in ſpe ſumus! Si intellexeritis, inquit, eorumque, quae auditis, habitum adquiſiveritis. Enimverò attendemus quàm maximè, inquam ego. Quare, inquit, ſalvi evadetis. Cùm igitur hunc acceperint illae, quò abducunt? Ad matrem, inquit. Haec verò quae eſt? Beatitudo, inquit. At quaenam eſt illa? Vides viam iſtam, quae ad faſtigium illud, quod omnium ſeptorum arx eſt, ducit? Video. Nonne in propylaeo formoſa quaedam mulier, aetate integra, in alto ſolio ſedet, liberaliter ornata, ac ſine fuco, eaque coronâ florida admodum bellè redimita? Id

ita

σιν· ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι, ὥσπερ αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφην. ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦνται; ἡ μὲν πρώτη, ἐπιστήμη, ἔφη, καλεῖται· αἱ δὲ ἄλλαι, ταύτης ἀδελφαὶ, ἀνδρεία, καὶ δικαιοσύνη, καλοκἀγαθία, σωφροσύνη, εὐταξία, ἐλευθερία, ἐγκράτεια, πραότης. ὦ κάλλισται, ἔφην ἔγω γε· ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν. ἐαν συνῆτε, ἔφη, καὶ ἕξιν περιποιήσησθε ὧν ἀκούετε. ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλιστα, ἔφην ἔγωγε. τοιγαροῦν, ἔφη, σωθήσεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗται, ποῦ ἀπάγουσι; πρὸς τὴν μητέρα, ἔφη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν; εὐδαιμονία, ἔφη. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων; ὁρῶ. οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καθεστηκυῖα, εὐειδής τις, κάθηται ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, κεκοσμημένη ἐλευθέρως, καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς; ἐμ-

φαίνει οὕτως ἔχειν. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία, ἔφη. ὅταν οὖν ὧδέ τις παραγένηται, τί ποιεῖ; στεφανοῖ αὐτὸν, ἔφη, τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ εὐδαιμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀρεταὶ, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτός; ἔφην ἐγώ. τοὺς μεγίστους, ἔφη· καὶ τὰ μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον. ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέρριψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ, ὥστε ἐκεῖνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν, ἔφη, τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι; καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. εἶτα τὴν λύπην, καὶ τὸν ὀδυρμὸν, καὶ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν. πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον. ὢ καλῶν ἔργων, ἔφην ἐγὼ,

καὶ

ita eſſe adparet. Haec igitur eſt illa Beatitudo, inquit. Cum igitur huc quis advenerit, quid agit? Coronat ipſum, inquit, ſua vi beatitudo, et reliquae virtutes omnes, ut qui maximis certaminibus victor evaſerit. At cujuſmodi ille certaminibus victor extitit? inquam ego. Maximis, inquit; et feras maximas, quae priùs ipſum devorabant, et cruciabant, et ſervum faciebant, devicit. Haec, inquam, devicit omnia, et a ſe projecit, et ſui compos factus eſt; adeo ut illa jam huic, quemadmodum hîc ante illis, ſerviant. Quaſnam illas feras dicis? hoc enim audire admòdum cupio. Primùm, inquit, Ignorantiam, et errorem. annon verò hae tibi ferae eſſe videntur? Et verò peſſimae; inquam ego. Deinde Moeſtitiam, et Ploratum, et Avaritiam, et Incontinentiam, et reliquam omnem pravitatem. His omnibus imperat, nec ab ulla ipſi, uti antè, imperatur. O pul-

chra

chra facinora, inquam ego, et pulcherrimam victoriam! Caeterum illud inſuper mihi dic; quaenam vis eſt ejus coronae, qua eum coronari ajebas? Quae beatum efficiat, ô juvenis. qui enim hac vi coronatus fuerit, felix eſt, et beatus, nec in aliis ſpes felicitatis habet; ſed in ſemetipſo. Ut pulchram victoriam dicis! Poſtquam verò coronatus fuerit, quid facit, aut quò abit? Suſcipiunt ipſum virtutes, et ad illum locum ducunt, ex quo priús advenerat, eique oſtendunt, qui ibi verſantur, quàm malam ac miſeram vitam degant, et ut in vita naufragium faciant, aberrentque, et quaſi capti ab hoſtibus agantur: alii, ab Incontinentia; alii, ab Adrogantia; alii, ab Avaritia; alii, à Vana Gloria; alii, ab aliis malis: è quibus difficultatibus, quibus conſtricti tenentur, ſe exſolvere nequeant, ut ſerventur, atque huc adveniant; ſed totâ vita turbentur. Atque

καὶ καλλίστης νίκης. ἀλλ' ἐκεῖνο ἔτι μοὶ εἰπὲ, τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, ᾧ ἔφης στεφανοῦσθαι αὐτόν; Εὐδαιμονικὴ, ὦ νεανίσκε. ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνάμει, εὐδαίμων γίνεται, καὶ μακάριος, καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις. ὅταν δὲ στεφανωθῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ἄγουσιν αὐτὸν, ὑπολαβοῦσαι αἱ ἀρεταὶ, πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε πρότερον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται, καὶ ἄγονται κατακεκρατημένοι ὥς περ ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν ὑπ' ἀκρασίας· οἱ δὲ ὑπ' ἀλαζονείας· οἱ δὲ ὑπὸ φιλαργυρίας· οἱ δὲ ὑπὸ κενοδοξίας· ἕτεροι δὲ ὑφ' ἑτέρων κακῶν, ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦσαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἷς δέδενται, ὥς τε σωθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ὧδε· ἀλλὰ ταράττονται διὰ

omnes libenter ſuſcipient, uti medicum aegroti. Utrum igitur et illas mulieres, quas feras eſſe ajebas, nihil ampliùs metuit, ne ab ipſis laedatur? Nunquam ille quidquam moleſtabitur, aut ab Anxietate; aut à Triſtitia; aut ab Intemperantia; aut ab Avaritia; aut à Paupertate; aut ab ullo alio malo: quippe omnibus dominatur, et ſupra omnia eſt, quae ipſum antea triſtitiâ adficiebant; quemadmodum viperarum venatores. Hae enim beſtiae, cum caeteros ad mortem uſque laedant, illis non nocent, quia id remedii ipſi habeant. Ita quoque hunc nihil laedit; quod remedium habeat. Rectè mihi dicere videris. Verum hoc mihi praeterea ediſſere; quinam illi ſunt, qui inde à colle iſto adveniunt? quorum alii coronati, ſpeciem laetitiae cujuſdam prae ſe ferunt: alii non coronati, qui cùm deſperarint, ſuras ac capita videntur contuſi; detinentur autem à quibuſ-

dam

ὑποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες· καθάπερ τὸν ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. πότερον οὖν κἀκείνας τὰς γυναῖκας, ἃς ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ ἔτι φοβεῖται, μή τι πάθῃ ὑπ' αὐτῶν; οὐδὲν οὐ μὴ διοχληθήσεται, οὔτε ὑπὸ ὀδύνης, οὔτε ὑπὸ λύπης, οὔτε ὑπ' ἀκρασίας, οὔτε ὑπὸ φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ πενίας, οὔτε ὑπ' ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἁπάντων γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων· καθάπερ οἱ ἐχιόδηκτοι. τὰ γὰρ θηρία δήπου, πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο. καὶ τοῦτον οὐδὲν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ' ἔτι τοῦτό μοι εἰπὲ, τίνες εἰσὶν οὗτοι, οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης τινός· οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι,

καλέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων; οἱ μὲν ἐστεφανωμένοι, ζεστωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν παιδείαν, καὶ ἀφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς· οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς παιδείας, ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι· οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ πλανῶνται ἀνοδίᾳ. αἱ δὲ γυναῖκες, αἱ μετ᾽ αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται; λύπαι, ἔφη, καὶ ὀδύναι, καὶ ἀθυμίαι, καὶ ἀδοξίαι, καὶ ἄγνοιαι. πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ δία, πάντα, ἔφη, ἀκολουθοῦσι. ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον, πρὸς τὴν ἡδυπάθειαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, οὐχ ἑαυτοὺς αἰτιῶνται· ἀλλ᾽ ἀθὺς κακῶς λέγουσι, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι, καὶ ἄθλιοί εἰσι, καὶ κακοδαίμονες· οἳ τὸν βίον τὸν παρ᾽ αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ᾽

αὐτοῖς

dam mulieribus. Coronati ii ſunt, qui à Diſciplina ſunt ſervati, adeoque laetantur, quod ipſam adepti fuere: at non coronati partim illi ſunt, qui, cum à Diſciplina ſint deſperati, remeant, malè ac miſer adfecti: partim, qui timore percuſſi, etiam cum ad Tolerantiam adſcendiſſent, denuo regrediuntur, et viae ignoratione errant. At mulieres iſtae, quae ipſos inſequuntur, quaenam ſunt? Triſtitiae, inquit, et Anxietates, et Exanimationes, et Ignominiae, et Inſcitiae. Omnia mala ipſos ſequi dicis. Per Jovem, omnia, inquit, ſequuntur. Caeterùm hi, cùm ad primum ſeptum, ad Voluptatem, et Intemperantiam, pervenerint, non ſe ipſos incuſant; ſed ſtatim et Diſciplinae, iiſque qui ibi incedunt, maledicunt; ut miſeri, ac calamitoſi, et infelices ſint: qui eorum vitâ deſertâ malè vivant, nec iis bonis, quibus ipſi gaudent, fruantur. Quaenam verò bona eſ-

ſe dicunt? Luxuriam, et Intemperantiam, ut quis ſummatim dixerit. Nam pecudum inſtar epulari, maximorum bonorum fruitionem eſſe cenſent. At aliae mulieres, quae inde adveniunt, hilares ridenteſque, quo nomine vocantur? Opiniones, inquit: quae, ubi ad Diſciplinam perduxerint eos, qui ad virtutes ingreſſi ſunt, revertuntur, ut alios adducant; et nuncient, quos tum abduxere, jam factos eſſe beatos. Num verò, inquam ego, hae ad virtutes introëunt? Ajebat, non. Neque enim fas eſt, Opinionem ad Scientiam ingredi; ſed Diſciplinae illos tradunt: quos ubi Diſciplina acceperit, hae revertuntur rurſus, alios adducturae. Quemadmodum naves, depoſitis oneribus, iterum regrediuntur, et aliis quibuſdam implentur. Haec ſanè, inquam, egregiè mihi explicaſſe videris: ſed illud necdum nobis declarâ-

αὐτοῖς ἀγαθῶν. ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν ἀσωτίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, ὡς εἴποι ἄν τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ εὐωχεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον, ἀπόλαυσιν μεγίστων ἀγαθῶν ἡγοῦνται εἶναι. αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖκες, αἱ ἐκεῖθεν παραγινόμεναι, ἱλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται; δόξαι, ἔφη· καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς ἀρετάς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι, καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν, οὓς τότε ἀπήγαγον. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, αὗται εἴσω πρὸς τὰς ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη, οὔ. οὐ γὰρ θέμις, δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἐπιστήμην· ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ παραδιδόασιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ παιδεία παραλάβῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν, ἄλλους ἄξουσαι. ὥς περ αἱ νῆες, τὰ φορτία ἐξελόμεναι, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην, ἐξηγῆσθαι· ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας,

τί

τί προςάττει τὸ δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν; Θαρρεῖν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαρρεῖτε· πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα πάλιν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἑστάναι, ἣν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον, ὅτι Τύχη καλεῖται; ὁρῶμεν. ταύτῃ κελεύει, ἔφη, μὴ πιστεύειν, καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὅ, τι ἂν παρ᾽ αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἑτέρῳ διδόναι. πολλάκις γὰρ τοῦτο εἴωθε ποιεῖν. καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν κελεύει, μὴ πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις ἥττους γίγνεσθαι· καὶ μήτε χαίρειν, ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅταν ἀφέληται· καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν, μήτε ἐπαινεῖν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ᾽ εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε, πάντα· ὥσπερ πρότερον ὑμῖν ἔλεξα. διὰ τοῦτο οὖν τὸ δαιμόνιον

κελεύει

ſti, quid Genius in vitam ingredientibus facere praecipiat. Bono animo eſſe, inquit. Quare et vos eſte bono animo: omnia enim explicabo, et nihil praetermittam. Rectè dicis, inquam ego. Extensâ igitur iterum manu, videtis, inquit, mulierem illam, quae coeca quaedam eſſe videtur, et rotundo lapidi inſiſtere, quam et modò, Fortunam adpellari, vobis dicebam. Videmus. Huic, inquit, non credere jubet; et perſuaſum habere, nihil firmi certique ineſſe iis, quae quis ab ea acceperit, nec ut propria eſſe ducenda. Nihil enim vetat haec rurſus eripere, et alii dare. id quod ſaepe facere ſolet. Hanc igitur ob cauſam quoque jubet, animum donis ejus invictum habere: et nec gaudere, cùm dederit; nec exanimari, cùm eripuerit: atque nec vituperare eam, nec laudare. Nihil enim agit cum ratione; ſed temerè, et ut libitum fuerit, omnia. quemadmodum antè vobis dixi. Propterea igitur Genius

us jubet, non admirari, quodcunque haec fecerit, nec improbis menſariis fieri ſimiles. Etenim hi, cum argentum ab hominibus accipiunt, gaudent, et proprium eſſe cenſent: cum autem repetitur, indignantur, et iniqua pati putant; non recordantes, hoc pacto ſe mutuum accepiſſe, ut quando luberet, creditor id repeteret. Eodem igitur modo Genius jubet etiam erga iſtius dona adfectus eſſe; ac meminiſſe, hujuſmodi naturâ eſſe Fortunam, ut, quae dedit, eripiat; et ſtatim rurſus magna acceſſione dona augeat: iterum verò eripiat, quae dederat; nec ſola ea, ſed etiam quae quis antè poſſidebat. Quae igitur donet, ab illa accipere jubet, ac cum iis ſine mora abire ad firmum, et certum donum. Ecquod illud? inquam ego. Quod à Diſciplina accepturi ſunt, ſi ibi ſerventur. Quodnam autem hoc eſt? Vera ſcientia, inquit, eorum quae conducunt, et certum

κελεύει μὴ θαυμάζειν, ὅ, τι ἂν πράττῃ αὕτη, μηδὲ γίγνεσθαι ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζίταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι· ὅταν δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτοῦσι, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι, οὐ μνημονεύοντες, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα, ἐφ' ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενον πάλιν κομίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ δαιμόνιον, καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν· καὶ μνημονεύειν ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ τύχη, ὥς τε, ἃ δέδωκεν, ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια. αὖθις δὲ ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα. ἃ γοῦν διδῷ, κελεύει λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν, καὶ ἀσφαλῆ δόσιν. ποίαν ταύτην; ἔφην ἐγώ. ἣν λήψονται παρὰ τῆς παιδείας, ἢν διασωθῶσιν ἐκεῖ. αὕτη οὖν τίς ἐστιν; ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη, ἔφη, τῶν συμφερόντων, καὶ

ἀσφαλὴς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετάβλη-
τος. φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς
ταύτην· καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυ-
ναῖκας ἐκείνας, ἃς καὶ πρότερον εἶπον,
ὅτι ἀκρασία, καὶ ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ
ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσ-
θαι, καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μη-
δὲν, ἕως ἂν πρὸς τὴν ψευδοπαιδείαν ἀ-
φίκωνται. κελεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ
ἐνδιατρίψαι, καὶ λαβεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται
παρ᾽ αὐτῆς, ὥς περ ἐφόδιον· εἶτα ἐν-
τεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παι-
δείαν συντόμως. ταῦτ᾽ ἐστὶν ἃ προστάττει
τὸ δαιμόνιον. ὅς τις τοίνυν παρ᾽ αὐτά
τι ποιεῖ, ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς
κακῶς. ὁ μὲν δὴ μῦθος, ὦ ξένοι, ὁ ἐν
τῷ πίνακι, τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ
τι προσπυθέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων, οὐ-
δεὶς φθόνος· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. κα-
λῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἀλλὰ τί κελεύει
αὐτοὺς τὸ δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς
ψευδοπαιδείας; ταῦθ᾽ ἃ δοκεῖ εὔχρηστα
εἶναι.

certum donum, et firmum, et immutabile. Quare ſtatim ad hanc fugere jubet; ubi verò ad illas mulieres venerint, quas Intemperantiam, et Voluptatem vocari, etiam antè dixi, hinc itidem ſubito jubet diſcedere, neque his ulla in re fidem habere, donec ad Falſam Diſciplinam pervenerint. Atque hîc aliquamdiu commorari eos jubet, et, quodcunque voluerint, ab ipſa ſumere, quaſi viaticum: poſtea hinc curſim abire ad Veram Diſciplinam. Haec ſunt quae Genius praecipit. Quiſquis igitur aliter quidquam fecerit, aut inobediens fuerit, ille malus eſt, et male peribit. Atque hujuſmodi eſt fabula illa, ô hoſpites, quam haec tabula exhibet. Quod ſi de unoquoque horum praeterea aliquid ſciſcitari opus eſt, abſque invidia id vobis ediſſeram. Rectè dicis, inquam ego. Quidnam verò jubet eos Genius accipere à Falſa Diſciplina? Ea quae videntur eſſe utilia. Quae ve-

rò ſunt iſta ? Literae, inquit, et aliae diſciplinae, quas etiam Plato ait, quaſi freni cujuſdam vim habere apud adoleſcentes, ne ad alia diſtrahantur. Utrum verò neceſſe eſt haec accipere, ſi quis ad Veram Diſciplinam venturus ſit ; an non ? Nulla quidem cogit neceſſitas, inquit ; utilia nihilominus ſunt : at ut meliores evadamus, huc nihil iſta conferunt. Nihil ergo utilitatis haec adferre ais, ut meliores homines evadant ? Nihil. quippe et abſque illis meliores fieri poſſunt : non tamen et ipſa ſunt inutilia. Quemadmodum enim per interpretem interdum ſermones conferimus, nec tamen inutile erat, exercitatiore nos eſſe linguâ, ſi quid intellexiſſemus : ſic quoque ſine his diſciplinis meliores fieri nihil impedit. Utrum verò his diſciplinis inſtructi nihilo potiore conditione ſunt, ut caeteris hominibus meliores fiant ? Quî potiore conditione eſſe poſſint, cum eos de

bonis

εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστί; γράμματα, ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ πλάτων φησὶν, ὡσανεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται. πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν, εἰ μέλλοι τὶς ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, ἢ οὔ; ἀνάγκη μὲν οὐδεμία, ἔφη· χρήσιμα μέν τοι ἐστί. πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι, οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα. οὐδὲν ἆρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; οὐδέν· ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι· ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστιν. ὡς γὰρ δι' ἑρμηνέως συμβαλλόμεθα τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέντοι γε οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέραν ἔχειν, ἄν τι συνήκαμεν· οὕτω ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων οὐδὲν κωλύσει βελτίους γενέσθαι. πότερον οὐδὲν περιέχουσιν οὗτοι οἱ μαθηματικοὶ, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι περιέχειν, ἐπειδὰν

ἐπειδὰν φαίνωνται ἠπατημένοι περὶ ἀγα-
θῶν καὶ κακῶν, ὥς περ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι
κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας; οὐδὲν
γὰρ κωλύει εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κα-
τέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως
δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φιλάργυ-
ρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέ-
ρας, ἄφρονα. ἀμέλει πολλοὺς τοιούτους ἔ-
στιν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν, ἔφη,
εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα
τούτων τῶν μαθημάτων; οὐδαμῶς φαίνεται
ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ἀλλὰ τί ἐστιν, ἔφην
ἐγὼ, τὸ αἴτιον; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ πε-
ριβόλῳ διατρίβουσιν, ὥς περ ἐγγίζοντες
πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. καὶ τί τοῦ-
το ὠφελεῖ αὐτοὺς, ἔφη; ὅταν πολλάκις
ἐστὶν ἰδεῖν παραγινομένους, ἐκ τοῦ πρώτου
περιβόλου, ἀπὸ τῆς ἀκρασίας, καὶ τῆς
ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβο-
λον, πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀληθινὴν,
οἳ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάτ-
τουσιν· ὥς τε πῶς ἔτι προέχουσιν; ἄρα
ἢ ἀ-

bonis et malis, aequè ac alios, deceptos eſſe adpareat, et ab omni pravitate adhuc detineri? Nihil enim vetat literas ſcire, et doctrinam omnem percepiſſe, aequè tamen ebrioſum, et incontinentem eſſe, et avarum, et injuſtum, et proditorem, et denique amentem. Cujuſmodi ſanè multos videre eſt. Quomodo igitur, inquit, illorum potior conditio ſit, ut meliores viri evadant ob has diſciplinas? Ex hac quidem oratione id nullo modo fieri poſſe adparet. Sed quid cauſae eſt? inquam ego. Quoniam in ſecundo ſepto tempus terunt, tanquam verae Diſciplinae adpropinquantes. Et quid hoc, inquit, eos juvat? Quando ſaepe videre eſt, ex primo ſepto, ab Incontinentia, et reliqua pravitate, ad veram Diſciplinam pervenientes, qui hos diſciplinis addictos praetereunt. Quî igitur potiore conditione eſſe poſſint? Quare aut difficiliùs moventur, aut aegriùs ad-

diſcunt. Quomodo hoc? inquam ego. Quoniam qui ſunt in ſecundo ſepto, ſi nihil aliud, ſaltem prae ſe ferunt, ſe ea ſcire, quae neſciunt. Donec autem hanc opinionem retinent, neceſſe eſt eos moveri non poſſe, ut ad veram Diſciplinam contendant. Deinde alterum illud non vides, ſimiliter quoque Opiniones è primo ſepto ad eos ingredi? Quare hi nihilo illis ſunt meliores, niſi quoque his adſit Poenitentia, et perſuadeatur, non Diſciplinam ſe habere; ſed falſam Diſciplinam, à qua ſeducantur. Dum autem ita ſunt animati, non poſſint unquam ſervari. Et vos igitur, ô hoſpites, inquit, ita agite, et immoramini iis quae dicuntur, donec habitum comparaveritis. Quin de iiſdem ſaepius conſiderationes ſunt ſuſcipiendae, ac ſine intermiſſione: caetera autem ſupervacanea ſunt ducenda. ſin minus, nulli uſui erunt, quae modò auditis. Faciemus. Hoc verò explica, quomodo bona non ſint, quae homines,

ἢ ἀκινητότεροι, ἢ δυσμαθέστεροί εἰσι; πῶς, ἔφην, τοῦτο, ἐγώ; ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο, προσποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι, ἃ οὐκ οἴδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὁρμᾷν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ αἱ δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε οὐδὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν, ὅτι οὐ παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπατῶνται. οὕτω δὲ διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ξένοι, ἔφη, οὕτω ποιεῖτε, καὶ ἐνδιατρίβετε τοῖς λεγομένοις, μέχρις ἂν ἕξιν λαβεῖν. ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ διαλείπειν· τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι. εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν ὄφελος ἔσται, ὧν νῦν ἀκούετε. ποιήσομεν. τοῦτο δὲ ἐξήγησαι, πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ,

ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῆς τύχης; οἷον, τὸ ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ πλουτεῖν, τὸ δοξεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα τούτοις παραπλήσια· ἢ πάλιν τὰ ἐναντία, πῶς οὐκ ἔστι κακά; πάνυ γὰρ ἡμῖν παράδοξον, καὶ ἄπιστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τοίνυν, πειρῶ, ἔφη, ἀποκρίνασθαι τὸ φαινόμενον, περὶ ὧν ἂν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο, ἔφην ἐγώ. πότερον οὖν, κἂν κακῶς τις ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ; οὔ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ κακὸν, ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῆν, ἔφη, εἴπερ τούτῳ ἐστὶ κακόν; ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι· τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν. καὶ κακὸν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι; ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθάνως λέγε. ἀδύνατον γὰρ, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ κακὸν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι. οὕτω μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον, καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη· καὶ αἱρετὸν, καὶ φευκτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέν. ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ᾧ

ἂν

nes á Fortuna accipiunt? ut, vita, valetudo, divitiae, gloria, liberi, victoria, et caetera, quae his ſimilia ſunt: aut rurſus contraria, quomodo non ſint mala? Planè enim mirabile nobis, et incredibile videtur quod dicis. Age igitur, da operam, inquit, ut reſpondeas, quid videatur de iis, quae tibi ſum propoſiturus. At faciam hoc, inquam ego. Numquid igitur, quamvis malè quis vivat, vivere ipſi bonum eſt? Non videtur mihi, ſed malum, inquam ego. Quomodo igitur vivere bonum eſt, inquit, ſi huic eſt malum? Quare malè quidem viventibus, malum mihi eſſe videtur; at bene viventibus, bonum. Ergone et malum eſſe dicis vivere, et bonum? Ego certè. Noli abſurda proferre. Fieri enim nequit, ut eadem res et mala ſit, et bona. Ita enim et utilis, et pernicioſa ſimul fuerit; ſimul expetenda, et fugienda. quod eſt abſurdum. Sed qua ratione, ſi male vivere, cui quidem contigerit, malum quid ipſi

ipſi eſt, non ipſum vivere malum eſt? At non idem, inquit, eſt, vivere, et malè vivere. an non tibi videtur? Profecto nec mihi idem eſſe videtur. Ergo vivere non eſt malum: quoniam ſi malum foret, viventibus bene, malum exiſteret, quoniam viverent; id quod malum eſt. Vera mihi dicere videris. Quoniam igitur utriſque accidit vivere, et malè viventibus, et bene; nec bonum fuerit vivere, nec malum: ſicut nec ſecare, et urere, in aegrotis eſt morboſum, aut ſalubre. Sic ergo et res ſe habet, cum, an vivere bonum ſit, aut malum, quaeritur. Tu verò ita haec conſidera, utrum malis; vivere malè, an bene et fortiter mori? Mori equidem bene. Ergo nec mori malum eſt, ſiquidem ſaepe magis expetendum eſt mori, quàm vivere. Ita eſt. Idem dicendum eſt, cùm quaeritur, num bonum ſit valere; et malum, aegrotare. Saepe enim non conducit valere, ſed contrà aegrotare, cum ita caſus tulerit.

ἂν ὑπάρχοι, κακόν τι ὑπάρχῃ αὐτῷ, ȣ̓ κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐςιν; ἀλλ' ȣ̓ τὸ αὐτὸ, ἔφη, ὑπάρχῃ τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν. ἢ ȣ̓ σοι φαίνεται; ἀμέλει ȣ̓δ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τοίνυν ζῆν ȣ̓ κακόν ἐςιν. ἐπεὶ εἰ ἦν κακὸν, τοῖς ζῶσι καλῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν· ὅπερ ἐςὶ κακόν. ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν, ϗ τοῖς κακῶς ζῶσι, ϗ τοῖς καλῶς· ȣ̓κ ἂν εἴη ȣ̓́τε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν, ȣ̓́τε κακόν· ὥς περ ȣ̓δὲ τὸ τέμνειν, ϗ καίειν, ἐν τοῖς ἀῤῥωςȣ̃σίν ἐςι νοσερὸν, ϗ ὑγιεινόν. ȣ̓κȣ̃ν ȣ̔́τω ϗ ἐπὶ τȣ̃ ζῆν ἐςι ταῦτα. σὺ τοίνυν ȣ̔́τω θεώρησον, πότερον ἂν βȣ́λοιο, ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς ϗ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς. ȣ̓κȣ̃ν ȣ̓δὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐςιν, εἴπερ αἱρετώτερόν ἐςι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τȣ̃ ζῆν. ἔςι ταῦτα. ȣ̓κȣ̃ν ὁ αὐτὸς λόγος ϗ περὶ τȣ̃ ὑγιαίνειν, ϗ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ ȣ̓ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τȣ̓ναντίον,

 ὅταν

ὅταν ἡ περίστασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε δὴ, σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως, εἴγε θεωρεῖν ἐστιν, ὡς πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον, κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ ἀθλίως. νὴ δία, πολλούς γε. οὐκοῦν οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς; οὐ φαίνεται. αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλὰ ἡ παιδεία. εἰκός γε. ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου, πῶς ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴπερ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸν, εἰς τὸ βελτίους εἶναι; φαίνεται. οὕτως οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρινεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν; οὐδαμῶς. οὐκοῦν εἰ μέν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς καὶ ἐμπείρως, εὖ βιώσεται· εἰ δὲ μὴ, κακῶς. ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν. καὶ τὸ σύνολον δὲ, τὸ τιμᾶν ταῦτα, ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ ἀτιμάζειν, ὡς κακά,

tulerit. Vera dicis. Age verò, de divitiis eodem modo inquiramus, ſi id ſpectare poſſumus: uti ſaepe videre eſt, aliquem divitiis adfluentem, male itidem et miſerè vivere. Per Jovem, multos. Ergo nihil ipſis divitiae ad bene vivendum proſunt? Non videtur. Improbi enim ſunt. Quare non divitiae, ſed diſciplina, ut probi ſimus, efficit. Probabile hoc eſt. Hoc igitur argumento quî divitiae bonum ſint, ſiquidem poſſidentibus ipſas eò auxilii nihil adferunt, ut meliores fiant? Adparet. Sic ergo nec conducit quibuſdam divitiis adfluere, cum iis uti neſciunt. Id mihi quoque videtur. Quomodo igitur id quis bonum eſſe judicabit, quod ſaepe ne exiſtere quidem conducit? Nullo modo. Quare ſi quis divitiis bene et ſolerter uti norit, bene vivet: ſin minus, malè. Veriſſime hoc mihi dicere videris. Atque ut omnia breviter comprehendam, haec in pretio habere, ut quae bona ſint; aut contem-

nere, ut quae mala, hoc eſt quod turbat homines, et damno adficit: cum iſta colunt, et iis ſolis ſe felices eſſe putant; et conſequenter horum causâ omnia agunt, etiam quae impiiſſima eſſe videntur. Haec autem propter boni ignorationem ipſis uſu veniunt.

PRO-

κά, τοῦτό ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους, καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶσί τε αὐτὰ, καὶ οἴωνται διὰ τούτων μόνων εὐδαιμονεῖν· καὶ πάνθ᾽ ἑπομένως πράττουσιν ἕνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα εἶναι. ταῦτα δὲ πάσχουσι διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἄγνοιαν.

ΠΡΟΔΙΚΟΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

ΦΗΣΙ (πρόδικος,) ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὡρμᾶτο, ἐν ᾗ οἱ νέοι, ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι, δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας, ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται. καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προϊέναι μεγάλας· καὶ τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν, καὶ ἐλευθέριον, φύσει κεκοσμημένην, τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ. τὴν δ' ἑτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἁπαλότητα,

PRODICUS
DE
HERCULE.

Herculem (Prodicus) ait, poſteaquam exactâ pueritiâ pubertatis iniret curſum, in quâ jam adoleſcentes ſui juris fiunt, ac indicia praebent, Virtutiſne viâ perrecturi ſint ad vitam, an verò ignaviae, egreſſum in tranquillum locum ibidem conſediſſe; ambigentem, ad utram ſe viam converteret. Tum mulieres duas, eaſque grande ſtaturâ, eſſe viſas ad ipſum accedere; quarum altera eſſet eleganti ac liberali vultu praedita, cujuſque corpus à natura munditie ornatum eſſet, oculi verecundiâ, geſtus modeſtiâ, veſte candidâ: altera educatione reddita obeſa et tenera, ſic ornata, colorem

rem quod adtineret, ut candidior ac rubicundior videretur, quàm eſſet; formâ procerior viſa, quàm eſſet à natura; oculis apertis; veſte tali, ex qua venuſtas maximè pelluceret. Eandem ſaepius ſe contemplatam eſſe, ac num aliquis ipſam ſpectaret, conſideraſſe; ſaepenumero ad umbram quoque ſuam reſpexiſſe. Posteaquam ad Herculem veniſſent propius, inceſſiſſe illam, de qua prius diximus, eodem modo: alteram verò, quae vellet hanc antevertere, curſu ad Herculem ſe contuliſſe, ac verbis his eum compellaſſe. Video te, mi Hercules, ambigere, quânam viâ te ad vitam conferas. Quapropter ſi me tibi amicam adjunxeris, ducam te ad iter jucundiſſimum ac facillimum; ut eorum, quae ſuavia ſunt, nihil non guſtes, ſimulque omnis expertem moleſtiae vitam exigas. Nam primùm tibi neque bella, neque negotia curanda erunt; ſed diſpicies, quemnam tibi gratum vel cibum, vel potum invenire poſſis:

λότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι· τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι· τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα· ἐσθῆτα δὲ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ὥρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δ' ἅμα ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται. πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. ὡς δ' ἐγένετο πλησιέστερον τοῦ ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν ῥηθεῖσαν ἰέναι τὸν αὐτὸν τρόπον· τὴν δ' ἑτέραν, φθάσαι βουλομένην, προσδραμεῖν τῷ ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν. ὁρῶ σε, ὦ ἡράκλεις, ἀποροῦντα ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπῃ. ἐὰν οὖν ἐμὲ φίλην ποιήσῃς, ἐπὶ τὴν ἡδίστην τε καὶ ῥᾴστην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσῃ· τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσῃ. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ πολέμων, οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ σκοπούμενος δὴ ἔσῃ, τί ἂν κεχαρισμένον ἢ

σιτίον,

σιτίον, ἢ ποτὸν εὕροις, ἢ τι ἂν ἰδὼν, ἢ τί ἀκούσας τερφθείης, ἢ τίνων ὀσφραινόμενος, ἢ ἁπτόμενος ἡσθείης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν μάλιστ᾽ ἂν εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. ἐὰν δέ ποτε γένηταί τις ὑποψία σπάνεως, ἀφ᾽ ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος, μή σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι· ἀλλ᾽ οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐδενὸς ἀπεχόμενος, ὅθεν ἂν δυνατὸν ᾖ τὶ κερδᾶναι. πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ ξυνοῦσιν ἐξουσίαν ἔγωγε παρέχω. καὶ ὁ ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα· ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστιν; ἡ δὲ, οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλοῦσί με εὐδαιμονίαν· οἱ δὲ μισοῦντές με, ὑποκοριζόμενοι ὀνομάζουσί με κακίαν. καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθοῦσα εἶπεν· καὶ ἐγὼ ἥκω πρός σε, ὦ ἡράκλεις, εἰδυῖα τοὺς γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν

ſis: quid vel adſpectu, vel auditu, vel odoratu, vel tactu, te delectare poſſit; quibus amoribus fruens, plurimùm gaudeas; quo pacto quàm moliſſime dormias; quî abſque labore minimo poſſis haec omnia conſequi. Quod ſi aliquando illa defectura, de quibus haec percipies, ſuſpicio ſit; nihil eſt quod metuas, ne eò te deducam, ut haec tibi laborando, variiſque tum animi tum corporis aerumnis perferendis, paranda ſint; ſed aliorum laboribus tu frueris, nec ab ulla re abſtinebis, de qua capi aliquid lucri poſſit. Nam equidem iis, qui mea utuntur conſuetudine, poteſtatem facio, ut undecunque poſſint, utilitatem capiant. Haec quum audiſſet Hercules; Quod eſt, inquit, tibi nomen mulier? Illa verò; Amici mei, ait, Felicitatem me adpellant: at qui oderunt obtrectando, vocant Ignaviam. Quum interim altera mulier acceſſiſſet; Ego quoque, inquit, ad te venio, mi Hercules, quae et parentes tuos novi, et quae tua

eſſet

eſſet natura, in inſtitutione animadverti. De quibus equidem in eam ſpem venio, ut ſi ea, quae ad me ducit, via inceſſeris; egregie tu praeclaras et honeſtas res geras, atque ego longè honoratior, bonorumque gratiâ illuſtrior videar. Neque verò te decipiam voluptatis prooemiis, ſed ex inſtituto divino res ipſas verè commemorabo. Nam quaecunque bona ſunt ac praeclara, eorum nihil ſine labore ac ſtudio Dii hominibus largiti ſunt; omninoque ſive Deos eſſe propitios tibi vis, colendi ſunt tibi: ſeu ab amicis vis diligi, beneficiis amici ſunt adficiendi: ſive ab urbe aliqua vis honorem conſequi, neceſſe eſt aliquid illi utilitatis adferas: ſeu apud univerſam Graeciam virtutis nomine vis eſſe in admiratione, de hac ut bene promereare, conandum erit: ſive terram tibi fructus uberes ferre vis, colenda erit: ſeu à jumentis opes tibi quaerendas putas, neceſſe eſt jumentorum curam habeas: ſive bello res tuas amplificare deſideras,

τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμαθοῦσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο, σφόδρ' ἄν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέραν, καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἐξαπατήσω δέ σε προοιμίοις ἡδονῆς, ἀλλ' ᾗπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν, τὰ ὄντα διηγήσομαι μετ' ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν, ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις· ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως εἶναί σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς· εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον· εἴτε ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον· εἴτε ὑπὸ τῆς ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν· εἴτε τὴν γῆν φέρειν σοι βούλει καρποὺς ἀφθόνους, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἴει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελη-

τέον· εἴτε διὰ πολέμου ὁρμᾷς αὔξεσθαι, καὶ βούλει δύνασθαι τούς τε φίλους ἐλευθεροῦν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον, καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι, ἀσκητέον. εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα, καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἱδρῶτι. καὶ ἡ κακία ὑπολαβοῦσα εἶπεν, ὥς φησι πρόδικος· ἐννοεῖς ὦ ἡράκλεις, ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή σοι αὕτη διηγεῖται; ἐγὼ δὲ ῥᾳδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. καὶ ἡ ἀρετὴ εἶπεν· ὦ τλῆμον, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ οἶσθα, μηδὲν τούτων ἕνεκα πράττειν ἐθέλουσα; ἥτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι. πρὶν μὲν πεινῆν, ἐσθίουσα· πρὶν δὲ διψῆν, πίνουσα. καὶ ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὀψοποιοὺς μηχανωμένη· ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς,

οἴνους

ſideras, eamque poteſtatem conſequi vis, ut et amicos in libertatem vindices, et hoſtes tibi ſubjicias, non ſolùm artes bellicae tibi ab earum peritis diſcendae ſunt, ſed etiam percipiendum exercitatione, quo pacto ſit iis utendum. Denique ſi etiam corpore vis eſſe robuſtus, neceſſe eſt corpus adſuefacias ad parendum animo, perque labores ac ſudorem exerceas. Tum ejus ſermonem excipiens Ignavia, quemadmodum Prodicus ait: Videſne, inquit, mi Hercules, quam longam ac difficilem viam ad delectationes haec tibi mulier exponat? ego verò facili brevique ad beatitatem itinere te ducam. Et Virtus: Miſera verò tu, ait, quid boni habes? quam delectationem nôſti, quum nihil horum cauſſâ facere velis? quum jucundorum adpetitum non expectes, ſed priùs etiam quàm adpetas, omnibus repleare? Priuſquam eſurias, comedis: priuſquam ſitias, bibis: atque ut ſuaviter comedas, obſoniorum ſtructores excogitas: ut ſuaviter

ter bibas, magno ſumtu vina tibi comparas, ac per aeſtatem nivis quaerendae cauſſâ circumcurſitas: ut ſuaviter ſomnum capias, non ſtragula tantùm mollia, ſed etiam lectulos, lectulorumque fulcra paras. Non enim propter labores ſomnum adpetis, ſed quia nihil eſt tibi quod agas. Venerem verò priùs, quàm eâ indigeas, omni conatu et arte impellis, et tam feminarum ad hoc operâ, quâm virorum uteris. Sic enim amicos tuos inſtituis, noctu ſtupris polluens; et utiliſſima diei parte ſomno obruens. Quumque ſis immortalis, à diis quidem rejecta es, ab honeſtis autem hominibus probro adficeris. Jam quod omnium auditu jucundiſſimum eſt, tuam ipſius laudem nullam audis; nec quod ſpectaculum jucundiſſimum eſt, ſpectare potes. Quippe nullum unquam honeſtum facinus tuum vidiſti. Quis verò tibi aliquid dicenti fidem habeat? Quis rei alicujus egenti quidquam ſuppeditet? Quis mentis compos tuae ſodalitatis coetu contineri audeat? quum tui, ſi juvenes ſint, corporibus ſint debiles; provec-

οἴνους τε πολυτελεῖς παρασκευάζῃ, καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα ζητεῖς. ἵνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς στρωμνὰς μαλακάς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὑπόβαθρα ταῖς κλίναις παρασκευάζεις. οὐ γὰρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὅ, τι ποιῇς, ὕπνου ἐπιθυμεῖς. τὰ δ' ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δεῖσθαι ἀναγκάζεις, πάντα μηχανωμένη, καὶ γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι χρωμένη. οὕτω γὰρ παιδεύεις τοὺς σαυτῆς φίλους· τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρίζουσα, τῆς δ' ἡμέρας τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζουσα. ἀθάνατος δὲ οὖσα, ἐκ θεῶν μὲν ἀπέρριψαι· ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάζῃ. τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου ἑαυτῆς, ἀνήκοος εἶ· καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεάματος, ἀθέατος. οὐδὲν γὰρ πώποτε σαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασαι. τίς δ' ἄν σοι λεγούσῃ τι πιστεύσειε; τίς δ' ἂν δεομένῃ τινὸς ἐπαρκέσειεν; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιάσου τολμήσειεν εἶναι; οἳ νέοι μὲν ὄντες, τοῖς σώ-

μασιν ἀδύνατοί εἰσι· πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι. ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως περῶντες· τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυνόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι· τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς. ἔργον δὲ καλὸν, οὔτε θεῖον, οὔτε ἀνθρώπινον, χωρὶς ἐμοῦ γίγνεται. τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς, καὶ παρὰ ἀνθρώποις, οἷς προσήκει. ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων δεσπόταις· εὐμενὴς δὲ παραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων· ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις. ἀνέχονται γὰρ, ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν

proveſtiores facti, animis deſipiant. Dum juvenilis aetas adeſt, abſque labore nitidi victitant; cum labore ſquallidi, ſenectam aetatem tranſeunt: anteactorum eos pudet, agendorum onus haud ſuſtinent: jucundis in juventute curſu quaſi peragratis, in ſenectutem moleſta reſervant. Ego verò cum diis verſor, cum hominibus honeſtis verſor: nec ullum praeclarum facinus, ſive divinum, ſeu humanum, abſque me perpetratur. Maximè omnium à diis, et hominibus quibus par eſt, honoribus adficior: artificibus cara laborum ſocia, fida domorum cuſtos heris, opitulatrix benigna ſervis, in laboribus pace curandis adjutrix egregia, conſtans in negotiis bellicis auxiliatrix, amicitiae conſors optima. Perceptio cibi et potûs ut amicis meis delectationem adfert, ſic elaborati nihil habet. Expectant enim, donec adpetant. Iidem ſomnum capiunt ſuaviorem, quàm otioſi; ac neque excitatos ſe moleſtè ferunt, neque

neque ſomni cauſſa, quae agenda neceſſario ſunt, omittunt. Juvenes ſenum laudibus gaudent, ſenes juvenum honoribus delectantur. Iidem rerum olim geſtarum memoriam jucundè repetunt, nec minori cum voluptate praeſentia curant, quum quidem meâ cauſsâ diis accepti ſint, amicis cari, magno apud ſuam quiſque patriam in pretio. Denique quum finis à fato praeſtitutus adeſt, non inhonorati jacent, oblivioni traditi: ſed ita florent, ut cum memoria ſui poſteritatis aeternae laudibus fruantur, perpetuâ ſui memoriâ celebrati florent. Hujuſmodi, mi Hercules, parentum ſuboles fortium, laboribus exanclatis; licet ea felicitate potiaris, quae ab omnibus tantopere praedicatur.

μήσωσιν αὐτῶν. ὕπνος δ' αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων, ἢ τοῖς ἀμόχθοις. καὶ οὔτε ἀπολιπόντες αὐτὸν ἄχθονται, οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται. καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηνται· εὖ δὲ τὰς παρούσας ἥδονται πράττοντες. δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες· ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν. ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ τοκέων ἀγαθῶν ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ, τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτῆσθαι.

ΚΛΕ-

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΥΜΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ.

Κύδιστ' ἀθανάτων, πολυώνυμε, παγκρατὲς αἰεί,
ζεῦ, φύσεως ἀρχηγὲ, νόμου μετὰ πάντα κυβερνῶν,
χαῖρε. σὲ γὰρ πᾶσι θέμις θνητοῖσι προσαυδᾶν·
ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμὲν, ἤχου μίμημα λαχόντες
μοῦνον, ὅσα ζώει τε καὶ ἕρπει θνήτ' ἐπὶ γαῖαν.
τῷ σε καθυμνήσω καὶ σὸν κράτος αἰὲν ἀείσω.
Σοὶ δὲ πᾶς ὅδε κόσμος ἑλισσόμενος περὶ γαῖαν

πείθεται,

CLEANTHIS HYMNUS

AD

DEUM.

MAgne Pater Divûm, cui nomina multa, ſed una
Omnipotens ſemper Virtus, tu Jupiter Autor
Naturae, certa qui ſingula lege gubernas!
Rex ſalve. Te nempe licet Mortalibus aegris
Cunctis compellare; omnes tua namque propago
Nos ſumus, aeternae quaſi Imago vocis et Echo
Tantum, quotquot humi ſpirantes repimus; Ergo

Te

Te cantabo, tuum et robur ſine fine celebrans.
Quippe tuo hic totus, terram qui circuit, orbis
Paret (quoque agis) imperio, ac obtemperat ultro
Invictis Telum manibus tibî tale miniſtrum,
Anceps, ignitum, haud moriturum denique fulmen.
Ictu etenim illius tota et natura tremiſcit;
Illo et Communem Rationem dirigis, et quae
Mundi agitat Molem, magno ſe corpore miſcens:
Tantus Tu rerum Dominus, Rectorque Supremus.
Nec ſine Te factum in terris, Deus, aut opus ullum,
Eethere nec dio fit, nec per caerula ponti,

Errore

πείθεται, ἧκεν ἄγῃς, καὶ ἑκὼν ὑπὸ σεῖο κρατεῖται,
τοῖον ἔχεις ὑποεργὸν ἀνική τοις ὑπὸ χερσὶν
ἀμφήκη πυρόεντα, ἀειζώοντα κεραυνόν·
τοῦ γὰρ ὑπὸ πλήγης φύσεως πάντ' ἐῤῥίγασι,
ᾧ σὺ κατευθύνεις κοινὸν λόγον, ὃς διὰ πάντων
φοιτᾷ μιγνύμενος· μεγάλων μικροῖσι φάεσσι,
ὃς τόσσος γεγαὼς ὕπατος βασιλεὺς διὰ παντὸς,
οὐδέ τι γίγνεται ἔργον ἐπὶ χθονὶ σοῦ δίχα δαίμων,
οὔτε κατ' αἰθέριον θεῖον πόλον, οὔτ' ἐπὶ πόντῳ,
πλὴν ὁπόσα ῥέζουσι κακοὶ σφετέρῃσιν ἀνοίαις.
καὶ κοσμεῖς τὰ ἄκοσμα καὶ οὐ φίλα σοὶ φίλα ἐστίν.

ὧ δε γὰρ εἰς ἓν πάντα συνήρμοκας ἐσθλὰ κακοῖσιν,
ὥσθ' ἕνα γίνεσθαι πάντων λόγον αἰὲν ἐόντων.
ὃν φεύγοντες ἐῶσιν ὅσοι θνητῶν κακοί εἰσιν;
δύσμοροι, ὅτ' ἀγαθῶν μὲν ἀεὶ κτῆσιν ποθέοντες,
οὔτ' ἐσορῶσι θεοῦ κοινὸν νόμον, οὔτε κλύουσιν·
ᾧ κεν πειθόμενοι σὺν νῷ βίον ἐσθλὸν ἔχοιεν·
αὐτοὶ δ' αὖ ὁρμῶσιν ἄνευ καλοῦ ἄλλος ἐπ' ἄλλα
οἱ μὲν ὑπὲρ δόξης σπουδὴν δυσέριστον ἔχοντες,
οἱ δ' ἐπὶ κερδοσύνας τετραμμένοι οὐδενὶ κόσμῳ,
ἄλλοι δ' εἰς ἄνεσιν, καὶ σώματος ἡδέα ἔργα,
* * * ἐπ' ἄλλοτε δ' ἄλλα φέροντες,
σπεύδοντες μάλα πάμπαν ἐναντία τῶνδε γενέσθαι

ἀλλὰ

Errore acta ſuo, niſi quae gens impia patrat.
Confuſa in ſeſe, Tu dirigis ordine certo;
Auſpice Te ingratis et ineſt ſua gratia rebus ;
Foelice harmonia, Tu ſcilicet, omnia in Unum
Sic Bona mixta Malis compingis, ut una reſurgat
Cunctorum Ratio communis et uſque perennans :
Quam refugit, ſpernitque hominum mens laeva malorum.
Heu Miſeri! bona qui quaerunt ſibi ſemper et optant,
Divinam tamen hanc Communem et denique Legem,
Nec ſpectare oculis, nec fando attendere curant :
Cui ſi parerent poterant traducere vitam
Cum ratione et mente bonam : nunc ſponte feruntur

In mala praecipites, trahit et ſua quemque voluptas.
Hunc agit ambitio, laudiſque immenſa cupido,
Illum et avarities, et amor veſanus habendi,
Blanda libido alium, Veneriſque licentia dulcis:
Sic aliò tendunt alii in diverſa ruentes.
At tu, Jupiter alme, tonans in nubibus atris,
Da ſapere, et mentem miſeris mortalibus aufer
Inſanam, hanc Tu pelle Pater; da apprendere poſſe
Conſilium, fretus quo Tu omnia rite gubernas:
Nos ut honorati pariter, tibi demus honorem,
Perpetuis tua facta hymnis praeclara canentes,
Ut fas eſt homini; nec enim mortalibus ullum,
Nec Superis, majus poterit contingere donum,
Quam canere aeterno Communem carmine Legem.

F I N I S.

ἀλλὰ Ζεὺς πάνδωρε, κελαινεφὲς, ἀρχικέραυνε,
ἀνθρώποις ῥύου ἀπειροσύνης ἀπὸ λυγρῆς,
ἣν σὺ πάτερ σκέδασον ψυχῆς ἄπο, δὸς δὲ κυρῆσαι
γνώμης, ᾗ πίσυνος σὺ δίκης μέτα πάντα κυβερνᾷς·
ὄφρ' ἂν τιμηθέντες ἀμειβώμεσθά σε τιμῇ,
ὑμνοῦντες τὰ σὰ ἔργα διηνεκὲς, ὡς ἐπέοικε
θνητὸν ἐόντα· ἐπεὶ οὔτε βροτοῖς γέρας ἄλλοτε μεῖζον,
οὔτε θεοῖς, ἢ κοινὸν ἀεὶ νόμον ἐν δίκῃ ὑμνεῖν.

ΤΕΛΟΣ.